

Naša Velikanoč.

Pišemo o napredku, govorimo o vstajenju in varamo samega sebe. Smatramo se za najboljše med najboljšimi, požrtvovalni smo, vneti za vse lepo in dobro, prepričujemo drug drugega, dokazujemo si in pravimo, da delamo za narod.

Ali nismo podobni svetopisemskemu farizeju, ki je z zlobno zadovoljnostjo hvalil Boga, da ni tak kot brat njegov? Ali nismo podobni ošabnežu, ki gre mirno svojo pot, ne ozira se na desno in levo, ne meneč se za berače ob potu, ki so kri njegove krvi, katere je rodila ista mati kot njega?

Veliko jih je onkraj morja, ki mislijo v svoji zaslepljenosti, da niso sami, ampak da imajo brata, močnega in dobrega, kateri jim bo pomagal, ko bodo najbolj potrebovali pomoči.

Ej, motijo se, motijo. Ta brat ni tak, kakoršen bi moral biti. V gotovih ozirih še celo brat ni, komaj sorodnik in znanec.

Pravimo, da smo del naroda, in nekateri si upajo celo izustiti, da smo njega najboljši del.

V čem pa obstoje stike med nami in njimi, kje je vez, kje sta skupnost in nerazdružljivost?

Jezik pravijo, da nas veže, jezik, ljubezen in hrepenenje po najvišjem cilju: svobodi.

Nas že mogoče, ker smo neposredno odtrgani od njih. Iz naših potomcev bodo pa polagoma izginile te lastnosti, naš jezik se jim bo zdel kot nekaj daljni odmev, ljubezen do naše rodne zemlje bo izginila, ker te zemlje niso nikdar videli in nikoli poznali. Po svobodi ne bodo hrepenele, ker jim je ne bo manjkalo, ampak bodo živeli v njej in ne bodo občutili njene sladkosti.

— Vzgramimo se! Delujmo in delajmo za narod! — To so naši bojni klici, katerih pomena ne poznamo, ker nam niso prišli iz srca.

Dobi se seveda semtertja kateri, ki govori iz prepričanja in nas prosi, da bi se predručili in udeležili besede, ki so pri nas pri posebnih priložnostih že takorekoč v navadi.

Na takega se ne oziramo in ga smatramo za noreca. Oni, ki pravi, da naj jih že vsaj poskušamo udeležiti, je naš sovražnik, češ, ti nas ne boš učil, tvojih svetov ne potrebujemo. Tako ne bomo delali kot ti hočeš, iz enostavnega vzroka: ker si nam ti nasvetoval. In kakšno silno zadoščenje vlada med nami, ko potolčemo onega, ki je hotel vsem nam dobro!

Gola fraza je naš vodnik, mržnja do bližnjega je naša največja zapoved, nesreča drugega nam je v radost in zadovoljnost.

Lepih in koristnih idej se je že rodilo med nami več kot preveč. Če bi se jih stotinka uresničila, bi bili danes nekaj in bi lahko s ponosom rekli, to je naše, to je sad našega truda.

Na uspeh bi bili lahko ponosni in domovina nas bi iz dalje blagoslavljal. Ta blagoslov bi nam dal moči in volje za druga večja podvzeta, stopnjama bi napredovali in gledali z odkritim veseljem na storjena dela.

Ko je imel kdo uresničiti kako idejo in je potreboval opore, so ga naši ljudje izpodbili s krepeleci. In čim v večjim ploskom je padel, tem večje je bilo veselje vseh.

Pravimo, da delamo za domovino, pa delamo proti njej.

Proklinjala bi nas lahko namesto blagoslavljal. — toda mati ne proklinja sina.

Rekli smo, da smo delovali zanjo, pa smo v istem hipu delali proti njej, na prsa smo se tolkli in ji obljubovali udanost, pa smo se v istem hipu pasje-ponižno klanjali onemu, ki je povzročil, da ni naš narod ono, kar bi moral biti.

Čegava je krivda? Morda je naša, morda so krive razmere, v katerih živimo?

Da je naša, nočemo pripoznati, ker smo preveč samozavestni. Pripoznati nočemo tudi zategadelj, ker je laže zvernit krivdo na drugega kot nase.

En zidar in sto podiračev, en dobrotnik in sto zaviljivev — to sta sliki našega življenja.

Ali je zboljšanje mogoče, ali ne moremo s poti, katero smo si začrtali in po kateri tako vihravo ter navdušeno stopamo?

Ali se bomo že zanaprej držali načela, da je najvišje dobro delati samo zase in smejeti se nesreči svojega krizanega brata?

Zdaj v svetem času, je dolžnost vsakega, da odpre srce in dušo in se pokasa svojih grehov.

Veliko stvari je, katerih se moramo kesati, veliko napak, katere moramo popraviti. Dozdaj morda še nismo občutili bremena, ki ga prenašamo in se slepimo, da so čisto naše duše.

Premislimo in prevdarimo dobro, pa bomo kmalo videli, da imamo veliki greh: nevhvaležnost do brata. In s tem grehom smo vsi od prvega do zadnjega, obdarjeni v največji meri.

Sklonimo glave, roke položimo na srca in pripoznajmo pred seboj in pred svetom, da je res tako.

Na Golgati.

O Velikinoči.

Od sanj pomladnih polja se blešče,
Velika noč jih je iztresla nanje,
poslušala alelujo, še srce,
ki mogla ni od včeraj izzveneti.

Dan mrje zunaj. . . Zadnji solčni trak
inicialke zlate lahno boža,
po pergamentu kot pogled gorak
hiti po starih, obledelih črkah.

“In glej, dva izmed njih sta tisti dan
šla v trg, oddaljen od Jeruzalema
tečajev šestdeset, Emavs nazvan. . .”
Tako pisano je v Svetem pismu.

Ne morem dalje. Knjigo nem zaprem. . .
Poznam to pot, po kateri zapustili
mladosti svetli smo Jeruzalem
in se napravili v Emavs življenja.

Da, vsa samotna, trnjeva je pot,
zlih slutenj, dvomov polne naše duše —
pridruži tudi nam se, o Gospod,
umiri, blagoslovi naša srca!

In ko nalomiš in podaš nam kruh
resnice Svoje, srčnega pokoja —
tedaj se vrne naš vzradoščen duh
nazaj v Jeruzalem mladostne sreče.
Vekoslav Remec.

Pomladni dnevi.

Srce drhti. . .
Pomlad je tu
in etetje žnjo.
In tihi gaj
svoj spev šumi
gor k Bogu.

Saj vse njegov
je umotvor:
drobna cvetka
hči livad,
ali v logu
temni bor.

Le ti srce,
pozabiš nanj,
kakor da ni
on Stvarnik tvoj. . .
O, vrni se
in upaj vanj!

I. Bukovinski.

Vrte .

Z vrta cvetnega kipi vonjava,
veter z rožami se poigrava.

In zlatokril metulj veselo kroži
ter malo postoji pri vsaki roži.

Vmes pa čebela svojo pesem svira
ko po cvetličnih čašah med nabira.

Oh, meni drag je pisan vrt krog doma,
po vrtu misel vedno k rožam roma.

Jaz rožam rad zaupam vse skrivnosti,
ker one čutijo z menoj v bridkosti.

I. Bukovinski.

Smrt.

Sredi mrtvaških sten
umira človekov glas,
sklonil sem se v temo
na smrtnobledi obraz.

“Kaj te, bratec, teži?
Ali je grenka smrt,
ali je vsa grenkost
v misli na smrt?”

Skoz zaveso je žarek
v temo pohitel,
v kotu mrtvaških sten
stisnjen izkrvavel. . .

V lis krvavih trepet
prijatelj strmi.
Kdo bi razbral ta odtis?
Bratec molči, molči.
Jože Plot.

Njihova Velikanoč.

Dve leti bo kmalo, odkar je leglo nekaj strašnega na naš narod v starem kraju. Nekaj silnega, kar je strašnejše od smrti, hujše od trpljenja in je bolj črno kot je obup.

Vse te tri stvari so se namreč spojile v eno samo, ki vsebuje v vrhani meri lastnosti vseh treh. In zdaj počiva nad narodom in noče vstati.

Večkrat prihajajo klici do nas. Slabi so, šepetajoči, nam nepojmljivi in neumljivi.

Mi se ne moremo zamisliti v položaj, v katerem se nahajajo naši ljudje. Večina med nami je trikrat na dan sita in oblečena kot se spodobi. Govorimo lahko, kakorkoli bočemo. Dobro stvar hvalimo, slabo obsojamo.

Kako bi nam bilo, če bi nam naenkrat prepovedali jesti kruh, in poslali najboljše izmed nas v gotovo smrt? Kako bi nam bilo pri sreč, če bi nam kdo vzel ono, kar smo s težkim trudom pridobili, za kar smo delali celo svoje življenje? Kaj bi rekli, če bi nam prišlo povelje:

— Pojdite in umrite za ljudi, katerih niste še nikdar videli, za one, ki so dali povod vaši nesreči?

Začetek je bil strašen; to lahko pravimo. Da bi primerno označili konec, nimamo primerne izraza.

Malo jih bo tudi, ki bodo preživeli to najžalostnejšo dobo od začetka do konca, redki bodo tisti, ki bodo resno in trezno premislili vso stvar.

Znamenje te “največje dobe” (kot ji v navdušenju pravijo oni, ki niso okusili njenih trpkosti) bo utisnjeno v vse.

V zemljo, v ljudi, v domovja, najbolj pa v srca vseh, ki so morali živeti v tej dobi in prenašati njene posledice.

Kjer je bilo prej v vetru zibajoče se polje, je zdaj — struga. Bolj je razorana kot je struga, po kateri je tekkel hudovnik leta in leta. Saj ni čuda, vojska je šla preko njega.

Obraz desetletnega otroka je podoben obrazu sedemdesetletnega starca.

Saj ni čuda: vojni je gledal v oči.

In tiste naše mladine, ki je tako smelo šla proti vsaki zapreki, ki je še tik pred tem usodepolnem trenutkom prisegovala in trdila, da nam hoče preskrbeti boljšo bodočnost — tiste naše mladine ni več.

Kako tudi? — Vojna pobere iz ljudstva najboljše in nadomesti z najslabšim. Ako je povsod tako njeno delovanje, je umevno da tudi nam ni prizanesla.

Kdo bi moral navesti vse načine, po katerih umirajo naši ljudje? Veliko jih je, toda poglavitni so vendarle samo trije. Umirajo od ran, pomanjkanja in žalosti.

Prvi način je strašen, pa ni najstrašnejši. S tem, ko obleče človek vojaško obleko, se zapiše smrti. Ve, da ga bo zadela smrt prej ali slej, in le čudežen slučaj je, če se reši.

Hujše je onim, ki umirajo od pomanjkanja. Polje je uničeno, hlevi so prazni, denarja je še za par dni ali tednov. Kos kruha, ki si ga prej za malico pojedel, gloješ cel teden in stikaš z drobtinami kakor za suhim zlatom. In ko ni že kruha več, pride ponavadi povelje, da moraš iti po poti, katero ti pokažejo.

Ne boj se, ne boš ga našel prijatelja ob cesti, ne boš ga našel človeka, ki bi delil kos kruha s teboj.

In ko se opotešiš v jarek, nimaš nikogar, ki bi ti pomagal na nogo, niti enega ni, kateremu bi se smilil.

Ne zameri jim, saj niso več ljudje. Le pomiri se! Tudi ti bi ne razdelil grizljaja na dvoje, če bi bil prepričan, da je odvisno tvoje življenje od njega. Ne delaš prav, prijatelj, ko umirajoč govoriš o nevhvaležnosti. Hvaležnost je namreč lepa čednost.

Skoraj vsi, ki so se predrnili govoriti v vojni o lepih čednostih in pravih človekoljnih dolžnostih, so se zgrudili s prestreljenim srcem.

Veliko je nadalje število onih, ki umrejo od žalosti. To so ponavadi matere in žene. Nekaj ačsa jokajo za svojimi sinovi oziroma možmi, potem se jim pa solze posuše. V srce se jim naseli silna bol, katere ni moč izjokati.

Kot sence se plazijo naokoli, gledajo v daljavo in čakajo, pa ne pričakajo razen vedno hujših dni ničesar. Nikogar ni, ki bi jih tolažil, nikogar, ki bi jim z lepo in prepričevalno besedo vlil novega upanja v srce.

In ta ubogi narod naj praznuje praznik Vstajenja? Ali ni to največja ironija, ki si jo moremo misliti?

Zanje ne bo spomladi ne Velikinoči, pač bo na pad celo domovino razlita svečana groza Velikega petka.

Rojakom in rojakinjam želim
veselo Alelujo!

Frank Sakser.

Rusi so zavzeli Trapezunt. Delitev osvojenega ozemlja.

USPEŠNO RUSKO PRODIRANJE V MALI AZIJI. — TRAPEZUNT, KI JE ŠE MOČNEJŠA TRDNJAVA KOT PA ERZERUM, JE PADEL. — PROTI CARIGRADU! — ZRAČNI NAPAD NA DRINOPOLJE. — BIVŠI BOLGARSKI ZUNANJI MINISTER JE ZOPET NA PROSTEM. — BIVŠI GRŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK VENIZELOS IN ZASTOPNIK "ČASNIKARSKÉ ZVEZE". — PROTESTI.

Petrograd, Rusija, 18. aprila. — Danes je bilo tukaj sledeče uradno razglašeno:

— Trdnjava Trapezunt je padla. Naši kavkaški armadi se je po večdnevni prizadevanju posrečilo zavzeti to velevažno turško pristanišče ob anatolski obali. To je eden največjih uspehov, katere so dosegli Rusi v sedanji vojni.

Hvala gre tudi ruskim bojnim ladijam v Črnem morju, ki so mesto neprestano obstreljevale, ter s tem veliko pripomogle, da so ga naše čete zavzele.

Po bitki pri Kara Dere, ki se je vršila 14. aprila, so se Turki začeli umikati. Mi smo jih neprestano zasledovali in smo se morali boriti s silnimi neprilikami.

Pred mestom se je vnela strahovita bitka. Če bi nam ne priskočila pravčasno na pomoč naša mornarica, bi bili Turki lahko utrdili svoje postojanke, katerih bi ne bilo mogoče tako zlepa zavzeti.

Malo prej je bilo sporočeno sledeče:

— Ob maloazijski obali so zasledovali naši oddelki turške čete in zasedli vas Drono, ki je oddaljena deset vrst od Trapezunta.

Zapadno od Erzeruma smo pognali Turke z njihovih utrjenih postojank.

Trapezunt leži ob južni obali Črnega morja ter je oddaljen 500 milj od Carigrada in sto milj od Erzeruma. To je najvažnejša trdnjava, kar so jih imeli Turki v Mali Aziji. Mesto je veliko bolj utrjeno kot je bil Erzerum ter je tudi za nas veliko večjega pomena.

Mesto je imelo 40.000 prebivalcev, med katerim je bilo 18.000 kristjanov. Kmalu zatem, ko je padel Erzerum, so Turki ojačili trapezuntsko posadko za tri divizije.

Carigrad, Turčija, 18. aprila. — Uradno se poroča: — Na fronti pri Iraku v Mezopotamiji je položaj neizpremenjen.

V dolini reke Čoruk je prišlo do vročih spopadov med našimi in ruskimi predstražami.

Nad Drinopoljem se je pojavilo nekaj zavezniških zrakoplovcev, ki so metali bombe na hiše. Posebne škode niso povzročili. Kakorhitro so stopile naše baterije v akcijo, so se zrakoplovci umaknili.

London, Anglija, 18. aprila. — Avstrija in Bolgarska sta sklenili pogodbo glede razdelitve srbskega ozemlja. Neka tukajšnja brzojavna agentura je dobila preko Amsterdama sledeče pogočilo:

— Avstriji so zapustili srbska okraja Prizren in Priština ter poverili upravo bolgarskim oblastim. Bolgari so izročili Avstrijem albanski okraj Elbassan. Vse se je to zgodilo z velikimi svečanostmi.

London, Anglija, 18. aprila. — Angleški zunanji minister je izjavil danes v poslanski zbornici, da so vsi protesti grške vlade neopravičeni. Grey je izjavil, da zavezniški niso mogli drugače postopati. Otok Krf so morali okupirati, ker je bil ta otok pribežališče umikajočih se Srbov.

Solun, Grška, 18. aprila. — Danes se je pojavilo nad Dorainom, kjer je glavni stan bolgarskega generalnega štaba, 22 francoskih in angleških zrakoplovcev. Mesto je začelo na več krajih goreti. Bombe so povzročile veliko škodo.

London, Anglija, 18. aprila. — Iz Sofije poročajo preko Amsterdama, da je bil bivši bolgarski zunanji minister dr. Genadijev izpuščen na prosto. Obtožen je bil veleizdaje. Na prosto so ga morali izpustiti, ker je bil pri prebivalstvu zelo priljubljen in so ljudje odločno zahtevali, da ga morajo izpustiti.

Atene, Grško, 18. aprila. — Bivši ministrski predsednik Venizelos je rekel zastopniku "Časnikarske zveze":

— Grki smo prišli zdaj na razpotje. Preostajata nam samo dve poti: Ali bo naš kralj kot predsednik ali naj bo pa kot kralj po milosti božji. Sedanja vlada ne reprezentira volje ljudstva. Mi liberalci smo imeli v enem letu večino. Pri zadnjih volitvah, ki se nam zde kot od vlade insecuirana komedija, smo pa propadli.

Zaenkrat nam ni ostalo ničesar drugega kakor pravica prostega govora in pravica prirežati javne shode. Zdaj nam hočejo odvzeti še te pravice. Prišlo je tako daleč, da moramo zborovati v zaprtih prostorih. Nikdo ne sme misliti, da govorim o grški republiki. Zavzemam se le za naše pravice, katere smo si s silo priborili in za katere se bomo bojevali do konca.

Dansko pošto so Angleži zaplenili. Berlin, 18. aprila. — Neko poročilo iz Kodanja naznaja, da so Angleži vzeli vso pošto z danskega parnika "Bothnia", ki je plul iz Kodanja v neko dansko pristanišče.

Brezplačno

dobe vsi naši naročniki v Pennsylvaniji knjižico "Nova postava za ponesrečene delavce v Pennsylvaniji". Spisal je to knjižico Kosto Unković, pravnik.

Izpred Verduna.

Nemci so zavzeli nekaj francoskih postojank pri Haudremontu. — Obstreljevanje Reimsa.

Pariz, Francija, 18. aprila. — Popoldansko poročilo naznaja, da so Nemci v ponedeljek obstreljevali francoske pozicije pri Cumieres in pri hribu Le mort Homme. — Nemci so vprizorili v ponedeljek vroč napad na francoske postojanke med rekama Maas in Dounaumontom. Po dolgotrajnem prizadevanju se jim je posrečilo nekoliko napredovati. — Nemci so se morali na par mestih umakniti. Nemski letalci so 17. aprila obstreljevali Belfort.

V soboto so vrgli nemški letalci v Reims 28 granat.

Slavo vreme zelo ovira vojaške operacije pri Verdunu. Vzhodno od Saint Mihiela so francoske baterije obstreljevale nemški koncentracijski tabor pri Joinville.

Berlin, Nemčija, 18. aprila. — Poročilo, ki ga je izdal nemški generalni štab, se glasi:

Naša artilerija je dva dni bombardirala angleške postojanke pri St. Eloi. — Vroči spopadi na obbeh bregovih reke Maas niso še nič pomenjali.

Pri Haudremontu so zavzeli nekaj francoskih pozicij in vjeli skoraj 2000 francoskih vojakov. — Poleg tega smo zaplenili tudi veliko vojega materiala.

Rusi in Nemci.

Berlin, Nemčija, 18. aprila. — Pri Dvinsk se ni ničesar posebnega pripetilo. Južno od Grabunovke so pognali Nemci Ruse nekoliko nazaj.

Srbske čete.

London, Anglija, 18. aprila. — Iz Soluna poročajo, da so dospeli tja prvi oddelki srbskih čet z otoka Krf. Vojaki so baje zdravi in se primeroma dobro počutijo. V Solunu so jim dali zavezniški razpolago nove obleke.

Neka druga brzojavka pravi, da grška vlada se zdaj ni dovolila zavezniškim prevažati srbske čete po njenih železnicah. V brzojavki je omenjeno, da tega dovoljenja najbrže nikoli ne bodo dobili.

Pri Tigrisu.

London, Anglija, 18. aprila. — Angleške čete prodirajo ob obeh bregovih reke Tigris. Ker je reka zelo narasla in ker je veliko okoličev preplavljeno, ne napredujemo tako kot bi morali. Nevarnost, ki je pretila našim posadki v Kut-el-Amari, se je zadnji čas precej zmanjšala.

Boji pri Sueškem prekopu.

Carigrad, Turčija, 18. aprila. — Turški generalni štab poroča: — Včeraj se je vršil v bližini Sueškega prekopa vroč spopad med našimi in angleškimi četami. Angleži so se umaknili, kljub temu, da so bili v premoči.

Vsled stradanja si končal življenje.

Chicago, Ill., 18. aprila. — G. R. Brooke, dijak na Northwestern univerzi, si je končal življenje, ker ni imel sredstev, da bi nadaljeval študije. Dalj časa je živel ob zelo slabi hrani, katere pa ni mogel prenesti, ko ga je napadla pneumonija. Večkrat se je v šoli od slabosti zgrudil. Predno si je vzel življenje, je napisal listek:

— Naši bližnji so nebesom v tem podobni, da pomagajo onim, ki ne potrebujejo njih pomoči.

Zvišanje plač.

U. S. Steel Corporation je včeraj naznanila, da bo z prvim majem povišala svojim delavcem za deset odstotkov plače, kar se pravi toliko, kot za \$20.000,00 skupaj. To je letos že drugo desetodstotno povišanje, ki bo gotovo napravilo konec nezadovoljnosti delavcev.

En mesec prehitro.

Harrisburg, Va., 18. aprila. — Governor Stuart je danes prišel sem, da bo imel pozdravni govor pri seji Roehingham Farmers Association, ki se bo vršila 18. maja. Governor je zamenjal datum in en mesec prehitro prišel.

POZOR ROJAKI!

Kdor še nima Slovensko-Ameriškega Koledarja za leto 1916, naj ga nemudoma naroči. V zalogi ga imamo samo še nekaj izvodov. — Stane s poštnino vred 35 centov. Naročite ga takoj!

Slovene Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Situacija v Mehiki.

Veselo velikonočno praznike želita vsem naročnikom in čitateljem. Uredništvo in uprava "Glas Naroda".

Funston je poslal Pershingu 2300 vojakov. — Banditi so napadli vlak. — Villa ni mrtev. — Zasledovanje.

San Antonio, Tex., 18. aprila. General Funston je danes odpisal 2300 vojakov generalu Pershing, ki je izjavil, da mu ne bo mogoče dobiti Ville brez ojačenja njegove ekspedicije.

Namiqua, Mehika, 18. aprila. Več banditov je danes streljalo na vlak, v katerem so se peljali ameriški vojniki in častniki poročevalci, ki so na potu v Cusihiuiriachie, kjer je baje grob Ville.

El Paso, Tex., 18. aprila. — General Bell se je danes izrazil, da so bile govorice o banditovski smrti izmišljene v Juarezu. Istega mnenja je tudi konzul Letcher, ki je že poskušal dobiti kako tozadevno poročilo iz Cusihiuiriachie, kar se mu pa do zdaj še ni posrečilo.

Pershingove čete korakajo severno od Chihuahue, kjer mislijo, da se nahaja Villa s svojo bando.

Neko poročilo je došlo v El Paso, da so morale ameriške čete prodiranje ustaviti, ker jih ovirajo Carranzove čete.

General Pershing tozadevno še ni poslal nikakega poročila.

Washington, D. C., 18. aprila. — Dasi se poroča, da general Pershing ne more nadaljevati zasledovanja vsled Carranzovih čet, je vlada Združenih držav sklenila, da svojo vojaštva še ne bo odpoklicala. — Državni tajnik je izjavil, da niso dali na Carranzovo noto še nikakega odgovora, ter da se bo zahtevo mehiške vlade kratkoma ignoriralo, dasi je Carranza ponovno zahteval odgovor.

Italijansko bojišče.

Boji na tirolski fronti. — Napadi na Trst in Benetke. — Dva mrtva, pet ranjenih.

Berlin, Nemčija, 18. aprila. — Dunajsko uradno poročilo javlja, da so se na Col di Lana na tirolski fronti vršili hudi boji med Italijani in Avstriji.

Italijani so med bojem dobili velika ojačenja, vsled česar so se morale avstrijske čete umakniti.

London, Anglija, 18. aprila. — Neko italijansko poročilo pravi, da so Italijani vjeli 11 avstrijskih častnikov, šeststo mož in štiri strojne puške.

Rim, Italija, 18. aprila. — Nek naš letalec je poletel nad Trst in vrgel na mesto več bomb. Dve osebi so bili mrtvi, pet pa ranjenih. Vsled streljanja avstrijske posadke se je moral letalec vrniti brez večjih uspehov.

Polet nam je vrnil tudi avstrijski letalec na Benetke, ki je pa imel še manjše uspehe kot naš.

3117 civilistov izgubilo življenje na morju.

London, 18. aprila. — Vojevanje s podmorskim čolni in minami je povzročilo, da je 3117 civilistov izgubilo življenje. Več kot polovica teh je bilo potnikov, drugi so pa bili ribiči.

Najtežji zaboj poslan po pošti.

Iz Racine, Wis. so poslali v Petrograd 200 funtov težak naboj; poštneine je bilo \$96.84. To je brez dvoma najtežji zaboj, ki je bil kdaj poslan po pošti.

Draginja v Italiji.

Radi velike dragine kruha, premoga, lesa in železa postajajo javni nastopi v Italiji vedno burnejši. Poleg zasebnih železnic in manjših plovnih družb odpovedujejo zdaj tudi plinarne, n. pr. v Novari, kjer nameravajo ustaviti obrat, če ne dobe kmalu premoga za primerno ceno.

Italijanska vlada ni dosegla pri Angliji, da bi ji dobavila blago in da bi se znižale zadnje mesece zelo povišane cene. Ker grozi, da zapro veliko tvojnic, tudi takih, ki delajo za armado, in se tako brezposelnost še bolj razširi, zahtevajo listi, med njimi "Il Popolo d'Italia", naj se razlase večja premoženja in naj se popolnoma potlači zasebna spekulacija, ki je napravila pod protekcijo državnih činiteljev velikanske dobičke.

Papnov tajnik.

Oblasti so artilere bivšega tajnika nemškega vojaškega atašaja. — Pod \$20.000 varšine.

Včeraj so aretirali v New Yorku štirje zvezni detektivji Wolfa von Igela, bivšega tajnika nemškega vojaškega atašaja Papna. Aretirali so ga zato, ker ga je obdolžilo zvezno sodišče zarote.

Ko so prišli detektivji v njegovo pisarno na Wall St., je skočil Igel izza mize in hitro zaprl blagajno. Detektivja Backer in Underhill sta ga hotela prijeti, toda on se je na vse načine branil. Na pomoč sta jima morala priti še dva detektivja. Videč, da mu ničesar drugega ne preostaja, se je udal. — Rekel je, da detektivji niso imeli pravice priti v njegovo pisarno, ker je član nemškega poslanstva.

Zaplenili so vse dokumente, ki so jih našli v sobi, razen onih, kateri so v blagajni.

Igel je proti temu odločno protestiral. — Jaz sem pod varstvom nemškega poslanstva, — je kričal. — Vi nimate nobene pravice vdreti v moje pisarno. — To so ruske metode. — Slednjič ga je detektiv Grgurovič (rodem Hrvat) s silo posadil v naslonjač in mu začel pretiti z revolverjem.

Ako me ustrelijo, bo vojna! — je zaklical Igel, toda za njegovo grožnjo se ni nikdo zmenil.

Pred sodnikom Harlandom B. Hove ni hotel ničesar izpovedati, pač je pa odločno protestiral proti aretaciji, češ, da se ni izvršila na postaven način.

Detektivji so tri ure preiskovali pisarno in vzeli seboj kakih sedemdeset funtov raznih listin.

Nemški poslanik grof Bernstorff je zahteval, da naj ga takoj izpuste, če, da je član nemškega poslanstva.

Zvezni državni tajnik Marshall ima baje dokaze, da ni Igel več u službenec nemškega poslanstva.

Sodišče ga je postavilo pod varščino \$20.000.

Obtožen je, da je hotel s svojimi pomočniki razstreliti Welland prekop v Kanadi.

Ameriški zrakoplovci v Franciji.

Pariz, 18. aprila. — Ameriški zrakoplovci, sedem po številu, ki že dalj časa opravljajo svojo nevarno službo v francoski armadi, so se danes organizirali v poseben oddelček in ga imenovali "Vseameriški zrakoplovni oddelček v pomoč Francije".

K včerajšnji železniški nesreči.

Providence, R. I., 18. aprila. — Pri včerajšnji nesreči na postaji v Bradfordu je bilo pet oseb ubitih in nad trideset ranjenih. Nesrečo je zakrivilo napačno signaliziranje.

Pozor pošiljatelj denarja!

Tekom vojne smo odposlali hranilnicam, posejilnicam ter posameznim osebam na KRANJSKO, ŠTARJSKO, ISTRSKO, KOROŠKO, HRVATSKO, in druge kraje v AVSTRO-UGRSKI blizu 7 milijonov kron. Vse te pošiljave so dospеле v roke prejemnikov ne tako hitro kakor prej v mirnem času, toda zanesljivo. Od tukaj se vojakom ne more denarja pošiljati, ker jih vedno prestavljajo, lahko pa se pošlje sorodnikom, ali znancem, ki ga od tam pošljejo vojakom, ako vedo za njegov naslov. Denar nam pošljite po "Domestic Postal Money Order" ter priložite Vaš natančen naslov in naslov osebe, kateri se ima izplačati. Cene:

K	\$	K	\$
5....	.90	120	16.80
10....	1.60	130	18.30
15....	2.30	140	19.60
20....	3.00	150	21.00
25....	3.70	160	22.40
30....	4.40	170	23.80
35....	5.10	180	25.20
40....	5.80	190	26.60
45....	6.50	200	28.00
50....	7.20	250	35.00
55....	7.85	300	42.00
60....	8.55	350	49.00
65....	9.25	400	56.00
70....	9.95	450	63.00
75....	10.65	500	70.00
80....	11.35	600	84.00
85....	12.05	700	98.00
90....	12.75	800	112.00
95....	13.40	900	126.00
100....	14.10	1000	139.00

Ker se zdaj cene denarja skoraj vsak dan menjajo, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi nakazovali po njih. — Včasih se bo zgodilo, da dobi naslovnik kaj več, včasih pa tudi kaj manj. List dopne na zapad konvenciji par dni kasneje in med tem, ko dobi naslovnik list v roke, se pri nas cena morda še večkrat spremeni.

TVERDE FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Nemčija in Združene države. Danes se bo baje odločilo.

PREDSEDNIK WILSON BO DANES PREDLOŽIL KONGRESU NOTO, KATERO NAMERAVA POSLATI NEMČIJI. — AMERIŠKI POSLANIK GERARD BO NAJBREŽ ŠE DANES ODPOKLICAN IZ BERLINA. NEMŠKI POSLANIK BERNSTORFF SE BO PA VRNIL V NEMČIJO. — VELIKO PRESENEČENJE. — MNENJE NEMŠKEGA ČASOPISJA. — NEMŠKI POSLANIK IN DRŽ. TAJNIK LANSING.

Washington, D. C., 18. aprila. — Predsednik Wilson bo jutri ob eni uri popoldne predložil senatni in poslanski zbornici noto, katero namerava poslati nemški vladi. To offiečno poročilo je tudi vsebovalo vest, da bodo z današnjim dnevom prekinjene med Združenimi državami in nemško vlado vse diplomatske zveze.

V državni department sta dospeli danes dve važni brzojavki ameriškega poslanika Gerarda, ki se tičeta spora, kateri je nastal med obema državama vsled vojne s podmorskimi čolni.

Predsednik Wilson se bo pred sejo še posvetoval s senatorjema Stone in Lodge ter poslancema Floodom in Cooperjem. Ko bo prišel jutri pred kongres, bo moral odgovoriti na več vprašanj. Nekateri poslanci ga nameravajo vprašati, če bo zamogel v slučaju prekinjenja diplomatskih zvez preprečiti vojno.

Predsednik bo prebral posebno poslanico, v kateri bo razpravljal o "Lusitaniji" in vseh drugih ladjah, ki so imele na sebi ameriške potnike, pa so jih Nemci kljub temu potopili. Slednjič bo rekel, da Združenim državam ne preostaja drugega, kakor prekiniti diplomatske zveze z Nemčijo, ker se Nemčija ni držala svojih obljub in je prepričan, da bi se jih v bodoče ne držala.

Nemškemu poslaniku v Washingtonu, grofu Bernstorffu, bodo izročene poslovilne listine.

Ameriški poslanik Gerard bo odpoklican iz Berlina. Slednjič bo poslal predsednik Wilson v Berlin noto, v kateri bo natančno pojasnil, zakaj se je to zgodilo.

Kaj lahko je tudi mogoče, da bo dal predsednik Nemčiji nekaj odloga za premislek, če hoče preprečiti prekinjenje diplomatskih zvez.

Wilson je danes sporočil svoj sklep, da bo predložil celo zadevo kongresu. Pozneje je sprejel državni tajnik Lansing v avdienci nemškega poslanika Bernstorffa.

Člani poslanske kakor tudi senatne zbornice so zelo presenečeni. Prepričani so bili namreč, da bo predsednik poslal svojo noto Nemčiji, ne da bi je jim predložil.

Neko poročilo pravi, da je raztrgal noto, katero je nameraval poslati v Berlin.

Wilsonov govor bo vseboval med drugim baje tole točko:

— Ko so nemški podmorski čolni potopili "Lusitanijo" in parnik "Arabie", je Nemčija svečano obljubila, da zanjprej ne bo potapljala parnikov brez svarila. Takoj zatem je sledil napad na parnik "Sussex".

Washington, D. C., 18. aprila. — Ko je nemški poslanik izvedel, kaj namerava storiti predsednik, je bil silno presenečen. Ob štirih popoldne je obiskal državnega tajnika Lansinga, kateri mu je pa rekel, da noče žnijim razmotrivati o delovanju nemških podmorskih čolnov.

Washington, D. C., 18. aprila. — Člani kongresa so prepričani, da bo posledica prekinjenja diplomatskih zvez izbruh vojne med obema državama. Nemška vlada prav dobro ve, da je napravila Amerikancem s potopom parnika "Lusitania" zelo veliko krivico. Ako bi hotela, da bi vladalo med obema državama prijateljsko razmerje, bi gotovo preprečila, da bi se podobni slučajji več ne dogajali. Ker tega ni hotela storiti, je jasno, da noče v miru živeti z Združenimi državami.

London, Anglija, 18. aprila. — Tukajšnji Reuterjevi brzojavni genturi so sporočili, da je priobčilo nemško časopisje obširne komentarje glede prihodnje ameriške note.

"Taegliche Rundschau" piše:

— Predsednik Wilson bo zahteval, da naj mu da nemška vlada popolne dokaze o korektnem postopanju poveljnikov nemških podmorskih čolnov. Ta zahteva nikakor ni na mestu. Mi bi iz srca želeli, da bi se nemško zunanje ministrstvo ne hotelo na tak način pogajati s pristaši angleške in francoske vlade v Washingtonu.

"Koelnische Zeitung" pravi med drugim:

— To poročilo, ki vsebuje nove grožnje in sumničnija, ki je pa nekaj odmev nemške note, je jasen dokaz, da moramo Amerikancem reči: Do tukaj in ne dalje!

"Frankfurter Zeitung" razpravlja o Wilsonovem vročem temperamentu. Pravi, da je zato tak, ker se bliža obeltnica potopa "Lusitanije" in ker bodo kmalo nove predsedniške volitve.

Stavka.

Harrison, N. J., 18. aprila. — Tisoč delavcev pri H. R. Worthington Steam Pump Works je zastavkalo. Zahtevajo desetodstotno povišanje plač. Celo delo je ustavljeno.

Igranje z žveplenkami.

Mala Rose McGowan, štiri leta stara, iz 237 E. 38 St. v New Yorku, je zabavala svoja dva brata s tem, da je prižigala žveplenke. Pri tem je nastal ogenj in deklica se je skoro do smrti opekla.

Požar na parniku "Verdi".

Na italijanskem parniku "Verdi" je včeraj popoldne izbruhnil požar, ki je povzročil med posadko veliko razburjenje in strah, ker so imeli veliko množino municije. Požar so še pravčasno omežili in tako preprečili večjo nesrečo.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and Published by the
SLOVENIAN PUBLISHING CO.
(a corporation.)**FRANK BAKER, President.**
LOUIS BENEDIK, Treasurer.Place of Business of the corporation
and addresses of above officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Man-
hattan, New York City, N. Y.

za celo leto velja list za Ameriko in	\$3.00
pol leta.....	1.50
celo leto za mesto New York.....	4.00
pol leta za mesto New York.....	2.00
Evropo za celo leto.....	2.50
pol leta.....	1.25
četrt leta.....	1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan
izvenredno nedeljno in praznično."GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$3.00.
Advertisement on agreement.Dopisni list podpisna in osebnosti se ne
pričinja.Denar naj se blagoviti pošiljati po
Money Order.Pri spremembi kraja naročnikov pro-
simo, da se nam tudi prejmejo bi-
livalne nameni, da hitreje naj-
demo naslovnika.Dopisnice in pošiljke narodne ta-
naslov:"GLAS NARODA"
22 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

Sama kupčija.

Casopisje je primeroma le malo
omenuje važen godek, ki se je
prigodil 7. aprila. Na ta dan je
bila namreč podpisana med Nem-
čijo in Rumunsko trgovinska po-
govorba. Ta pogovora je v dveh ozi-
rih zelo velike važnosti. Avstrija
in Nemčija sta s tem dobili dober
vir vsega potrebnega, najvažnejše
je pa to, da se Avstriji in Nem-
čiji ni treba več bati Rumunske,
ki jima je že dalj časa pretela in
rožljala z orožjem.

Rumunska je obljubila, da bo
dala Nemčiji na razpolago ogrom-
no množino žita in v veliki meri
tudi drugih pridelkov, ki manj-
kajo centralnim državam. Lan-
sko leto je pridelala Rumunska
šest milijonov ton žita več kot ga
potrebuje za svojo potrebo.

Umevno je, da so si zavezni-
ci na vse načine prizadevali, da bi
pridobili to žito zase. Potrebujemo
ga, sicer ne bomo kako, toda ho-
teli so ga odtegniti centralnim
državam. Zastopniki posameznih
vlad so pa precej kupili, nadalje
so pa tudi sklenili nekaj pogodb
za poznejši čas, ki so pa z nem-
sko-rumunsko pogodbo postale ne-
veljavne.

Rumunska se je po vzgledu
Bolgarske dolgo obotavljala. Z
dveh strani so jo klicali in ji ob-
ljubljali velikanske dobičke, če se
zaplete v vojno. Ako bi zmagnali
zaveznički, bi lahko dobila Tran-
silvanijo in Bukovino; ti dve
zemlji sta avstrijska last, toda v
njima živi precejšnje število Ru-
munov.

V slučaju, da bi zmagnali cen-
tralni državni, bi lahko dobila pro-
vinco Besarabijo, katero je bila
Rusija odvzela Turkom. Besarabi-
ja meri 17.000 kvadratnih milj in
ima 2.500.000 prebivalcev. Prebi-
valstvo je močno pomešano z Ru-
muni. Besarabija je izvanredno
bogata dežela in vsebuje silno ve-
liko mineralnih zakladov.

Šlo se je torej za čisto navadno
mešetarjenje, katero je Nemcem
tudi pri Bolgarski prav dobro u-
spelo. Rumunska je vsakega na
boljšem stališču kot Bolgarska.
Njej se ni potreba bojevati, do-
čim bi to morala storiti, če bi se
pridružila zaveznikom. Poleg tega
bo spravila v denar svoje žito in
druge neobhodno potrebne pri-
delke.

Ta ponudba so bile za Rumun-
sko precej ravnjavne, toda korak,
ki ga je napravila, ji bo mogoče
še zelo škodoval. S tem si je na-
kopala sovraštvo zaveznikov. Ru-
sija je že zapirala svoje meje proti
njej.

Zaveznikom bi zelo prav prišlo
pol milijona rumunskih vojakov.
Nemčija in Avstrija ne bosta sicer
dobili nobenega vojaštva, pač pa
dovolj živil, katerih vlad angle-
ške blokade nista mogli od nikjer
dobiti.

Tega ne bodo zaveznički nikdar
pozabili. Ako bodo zmagnali, ji bo-
do stopili dobro na prste. Rumun-

ska je bila najbrže prepričana, da
bo zmaga na strani Nemčije in
Avstrije. Iz tega razloga je tudi
podzvela ta nevaren korak.

Parisko časopisje se zelo jezi na
Rumunsko. To pravzaprav ni u-
mestno.

Stališče, ki so ga zavzele v se-
danji svetovni krizi vse balkanske
države, ni posebno lepo.

Glavni cilj jim je bil končni do-
biček in zaradi tega dobička so
blazno žrtvovali svoje ljudi. Bol-
garska bi se bila pridružila zavez-
nikom, če bi ji hoteli dati Mace-
donijo. Kar tega Srbija ni hotela,
so se Bolgari pridružili Nemcem
in dobili še več kot so zahtevali.

Zdaj je samo še Grška v škrip-
cih. Snažijo jo zaveznički in cen-
tralni državni. Na katero stran se
bo odločila, se zaenkrat še ne ve.
Šla bo pač tja, kjer ji bo najbolj-
še kazalo in odkoder upa dobiti
največ dobička.

**Kako je z delom po naših
naselbinah.**

Sheboygan, Wis. — Pred krat-
kim je bilo čitati v nekaterih slo-
venskih listih oglase, da potrebuje
družba Kohler Co. delavce. Ni
mogoče namenovati komu; vsaki,
katero veselje, lahko pride po-
kusiti svojo srečo. Res je, da za-
služijo precej dobro tisti, ki imajo
plačano od komada, drugi pa,
ki delajo za dnevno plačo, pa za-
služijo komaj \$1.75 do \$2. Kako
je nezdružljivo delo v tej tovarni,
je dokaz to, da je že veliko ljudi do-
bilo bolezni, s katero so šli v pre-
rani grob. Družba tudi lovi ljudi
na limanice s tem, da je obljubila
10% več, pa le tistim, ki delajo
neprestano. Ako pa kdo en dan
izostane, ni deležen teh procentov.
Kako se bojijo za svoje delavce,
je dokaz, da je družba Kohler
preskrbela svojim delavcem, seve-
da tistim, ki so hoteli, prve dr-
žavljanske papirje, da bodo po-
vojni bolj gotovo še tukaj ostali.
Torej, rojaki, če vam je bolj za
vam je bolj za zdravje kot za dru-
go, pomislite dobro. Delavsko raz-
mere so tudi po drugih tovarnah
precej ugodne, samo plača je bolj
mala. — Opazovalec.

Crested Butte, Colo. — Tukaj-
šnje delavske razmere so slabe;
delamo komaj tri dni, malokdaj
štiri, na teden. Drugega nimam
za danes poročati. — Z. T.

Neslen, Utah. — Dela se zelo
slabo. V premogorovni je le za dva
ali tri dni dela na teden. Sloven-
cev tukaj ni veliko, le kakšne dve
družini in par samec. Zaenkrat
ne svetujemo sem hoditi. Ko se kaj
zboljša, bom že sporočil. — A. S.

Leadville, Colo. — Zadnji čas je
več rojakov pobralo svoja šila in
kopita ter šlo drugam, ker so bile
delavske razmere zelo slabe. De-
lavske razmere so se nekoliko na-
boljše obrnile in v rudetopilnici
so nam tudi plačo za deset odstot-
kov približali. Življenje je sicer
precej drago, toda vseeno smo
lahko veseli, da smo tukaj. Marsi-
kdo izmed nas bi danes ne tlačil
zemlje, ako bi bil doma, kjer niso
ljudje niti na lastnem življenjem
gospodarji. K sklepu želim vsem
skupaj veselo Velikonočo. — Josip
Skrabec.

Pismo iz starega kraja.**Dob pri Žužembercu.**

Vse je grozno drago, poseb-
no obleka. Čisto navadna konte-
nina stane eno krono 80 vinarjev.
Sukneca pa že skoro ni mogoče
dobiti. Kosček mila, ki smo ga
prejeli dobili za 8 vinarjev, stane
sedaj 70 vinarjev. Kilogram kave
stane šest do sedem kron, moka
eno krono 60 vin., meso štiri kro-
ne kilogram, slanina osem kron.
Riž, ki je bil zadnji čas nezno-
sno drag, je sedaj zopet cenejši.

Sporočiti Vam moram tudi za-
lostno novico, da je umrla naša so-
sesta M., in sicer na porodu. Njen
moj je, kot Vam znano, v vojni.
Poklicali so ga telegrafsko, toda,
kljub temu, da so mu takoj dovo-
lili, je ni več videl na mrtvaškem
odru. Ko smo ga nesli na pokopali-
šče, je nas ravno sredi pota sre-
čal in se zgrudil na tla. Pomislite,
kolik udarec je to zanj in njegove
otroke. Dopusť je dobil samo za
teden dni, potem je moral pa zo-
pet na bojno polje.

Rojak, ki je nam dal to pismo
na razpolago, je pripomnil: Pro-
sim, priobčite to pismo, da bodo
rojaki videli, koliko mora ubogo
ljudstvo pretrpeti za kronane
glave.

Dopis.

Tooele, Utah. — Sporočam Vam
zaostno novico, da je družini Pal-
čić umrl najstarejši sin John. Dne
4. aprila je šel vesel na delo v ru-
dotopilnico, kjer je bil zaposlen
pri nemem stroju. Po nesreči ga
je stroj zagrabil in grozno razme-
saril. Še isti dan je mladenič v
grozih mukah izdihnil. Za staršev
je to zelo velika izguba. Napravili
simo mu lep pogreb z godbo. Nje-
govi prijatelji in tovariši zelo za-
luzajo za blagim fantom. Družini
Palčić naše najiskrenejše sočutje.
Poročevalec.

**Slovenska liturgija pri
Jugoslovanih.**

— Povestue črtice. —

Poleg M. Mesica, S. Ljubiciča i. dr.
sestavlja Andrej Pekonja.**Slovenska liturgija pri Hrvatih.**

Razvea Bolgarsko je bila Hrva-
ška ona zemlja, v katero so se za-
tekl Metodovi učenci. Omenili
smo že, da je prišlo na Hrvaško
nekaj slovenskih duhovnikov, ki so
prvem proganjanju kmalu po Me-
todovi smrti. Gotovo pa je nekaj
Metodovih učencev s svojimi zve-
stimi verniki pribežalo na Hrva-
ško tudi takrat, ko so Madžari na-
padli Veliko Moravsko in poseb-
no Panonijo.

Ta misel se nam zdi verjetna,
ako samo upoštevamo položaj Hrva-
ške napram Panoniji, iz katere je
slovensko prebivalstvo bilo razpr-
šeno. A popolnoma nas uveruje o
tem svedočanstvo iztočnega cesar-
ja Konstantina Porfyrogeneta
(sredi X. veka), kateri določno
vele, da ko so po Svetopolkuovi
smrti v nastalem uporu in doma-
čem boju prodrli Turki t. j. Ma-
džari v Panonijo ter stanovniški
zatrli, razpršila se je preostala
množica in pobegnila k sosednjim
ljudstvom, namreč k Bolgarom,
Turkom, Hrvatom in drugim na-
rodom; tudi starodavno predanje
v narodu hrvaškem o Svetopolku,
o Cirilu in Metodu je dospelo sa-
mo po tem potu med Hrvate, in
knjige, "ke pri Hervatih ostaje i
pri njih se nahajeta, a zovna se Me-
todios", kakor piše stari hrvaški
letopisee, spominjajo nas knjig, ki
so jih Metodovi učenci prinesli s
seboj.

Borbe v cerkvi.

Hrvaška, ki je v oni dobi bila
sicer razdeljena v dve državi, v
dalmatinsko in posavska, vladala
je vendar politični in cerkveni
samostojnosti. Imela je svojega ško-
fa na tedaj novo osvojeni stolici
v Ninu blizu Zadra, dočim je bil
latinski nadškof za dalmatinsko
primorje na starodavni prvostolici
salonski, katere je sedaj v Splitu.
Ninski škof Teodozij se je takoj
leta 879. ločil od carigradske cer-
kve, ki kateri sta se bili nekaj pre-
je gagnili Hrvaška in Dalmacija,
in se vrnil k rimski cerkvi, split-
ski nadškof pa je i nadalje ostal
združen s Carigradom. Tako je
Teodozij postal v resnici katoliški
škof, neodvisen od Splita. Zato so
nastale borbe med hrvaškim ško-
fom in splitsko stolico, katere so
se rešile najprej na korist split-
skega metropolita.

V tem času so prišli Metodovi
učenci na Hrvaško. Lepo priliko
so imeli torej Hrvati sedaj, da
slovensko knjigo brez upora uve-
dejo v svojo cerkev. Duhovništvo
latinske Dalmacije je bilo še pod
carigradskim patrijarhom, z dru-
ge strani pa se je hrvaški škof
Teodozij ninski trudil na vse mo-
či, da raztegne svojo oblast tudi
na one Hrvate, kateri so bili po-
ložni primorskim škofom latin-
skim. Teodozij je zato radostno
vsprejel slovenske bogoslužne
knjige za cerkveno porabo; hrva-
ški duhovniki so istotako veselo
pozdravili glagoljico kot sposo-
bno od grškega in latinskega pi-
sma za svoje glasove; a tudi nara-
du hrvaškemu je jako ugajala
služba božja v razumljivem je-
ziku.

Ali to ni trajalo dolgo časa. La-
tinski škofje v Dalmaciji so se po
smrti grškega cesarja Vasilija I.
(886) povrnili k rimski cerkvi in
tako je nastala borba med split-
skim in hrvaškim škofjima, kakor ma-
lo prej med solnograško in mo-
ravsko Metodovo. V tej cerkveni
borbi pa je zmagal Split: ninska
škofija mu je postala zopet pod-
ložna in začel je nasprotovati upo-
rabi slovenščini v cerkvenih obre-
dih.

Škof rimsko-dalmatinski, na če-

lu jim splitski nadškof Janez III.,
ko papeža Janeza X. prošil, da
zabrani slovensko liturgijo kot
protivno cerkvenim zakonom. Pa-
pež se je bal nestanovitnosti pri-
morsko-latinskega duhovništva in
se je izrekel v pismih do duhov-
nih in svetških poglavarjev zoper
slovensko liturgijo v hrvaški cer-
kvi. A ninski škof Gregorij jo je
hrabro in odločno branil; upal je
namreč, da se osvobodi od latin-
skega splitskega metropolita, če
bo imel slovensko liturgijo. Ali
cerkveni zbor v Splitu, ki sta ga
sklicala papeževa poslanika Janez
amunski in Leon prenestinski l.
925, in kjer so bili prisotni vsi o-
menjeni škofi, hrvaški kralj Tomi-
slav in srbski knez Mihael, odlo-
čil je o slovenščini v cerkvi: "Da
ne sme nijeden škof naše (split-
ske) pokrajine posvečevati du-
hovnikov za slovenski jezik; ven-
dar more tak duhovnik v nižjem
redu in v samostanu Bogu služiti;
tudi ne sme v svoji cerkvi dopu-
stiti, da se slovensko mašuje, raz-
ven ako mu nedostaje mašnikov,
a da more dovoliti mašniku, da
božjo službo opravlja v sloven-
skem jeziku, prositi mora rimske-
ga papeža posebnega pooblašče-
nja."

Zastoj je posredoval knez To-
mislav pri rimski stolici, da za-
vrže ta sklep, ki je zelo vznemir-
il Hrvate in latince. Papež Janez,
zapeljan od zvižanih spletk pri-
morskih latincev, poslal je malo
pozneje svojega poslanika Madal-
berta drugič v Split; cerkveni
zbor leta 928. je zopet zabranil
slovenščino in papež je potrdil ta
sklep. Škofja Gregorija so preme-
stili na skradinsko stolico, škofijo
ninsko pa so zatrli in njeno ozem-
lje podredili primorskim škofom.

Privrženci latinskega jezika so
dobili vsjo oblast v roke in so po-
malem odvezali tla slovenski li-
turgiji.

Slovenska liturgija prepovedana.
Hrvati so se v nauku čisto skla-
dali z rimsko cerkvijo, a so tako
cenili dedščino sv. Cirila in Me-
toda, da se nikakor niso dali od
nje odvrti. Ko je bila zatrta hr-
vaška škofija v Ninu, oropana je
bila tudi slovenska liturgija svoje
velike podpore. A še vedno se je
držala v velikem delu hrvaške
zemlje, ker jo je ljubilo ljudstvo
in je bilo tudi precej duhovnikov
glagoljašev, kateri so kljub temu,
da je papež potrdil sklep zbora,
i nadalje vršili službo božjo slo-
venski.

A v drugi polovici XI. veka je
nastala velika nevarnost. Takrat
je rimska stolica odpravljala v
Španiji razlike od obče rimske li-
turgije; prav razumljivo je, da je
tudi pri Hrvatih hotela izvesti to,
kar v Španiji, posebno, ako se ji
je slovenska liturgija opisala kot
krivoverska. Takrat so učeni kro-
gi tako malo vedeli o Slovenih in
o početku slovenske liturgije, da
so Slovence, posebno Hrvate, za-
menjavali z Goti; ker so Goti bili
arijanci, zato so tudi Metoda, učitelja
teh "Gotov", t. j. Slovencev,
imeli za krivoverce in njegovo u-
redbo za krivoverstvo.

Zato se ne čudimo temu, kar
nam pripoveduje Tomaž, splitski
arhidijakon (umrl l. 1268.), o usodi,
ki je zadela glagoliško sloven-
sko bogoslužje za vladanja hrva-
škega kralja Krešimira Petra in
papežev Nikolaja II. in Aleksan-
dra II. Leta 1059. je namreč zho-
roval pokrajinski cerkveni zbor v
Splitu pod predsedstvom papeške-
ga poslanika kardinala Maynar-
da, kateri je glede porabe sloven-
skega jezika v službi božji ponov-
il sklep splitskega zbora od leta
925. ter odločil: da se odslej ni-
kdo ne drzni službo božjo obha-
ljati v slovenskem jeziku, in da se
naj sveti redovi nikomur ne po-
dele, ki ne zna ali latinski ali gr-
ški. Tomaž arhidijakon navaja ta
razlog: "Pravili so namreč, da je
gotovski pismena izmašel neki Me-
tod krivoverec, kateri je mnogo
lažnjivega pisal proti nauku kato-
liške vere v istem slovenskem je-
ziku, zaradi česar je bil baje po
božji sodbi z naglo smrtjo kazno-
van." (!) Tudi papež Nikolaj II.
je ta odlok splitskega zbora po-
trdil.

Hrvati so nato poskusili še eno
sredstvo, da bi si rešili drago sve-
tinjo. Poslali so namreč poslan-
stvo v Rim k papežu Aleksandru
I. Ali ni bilo več Metoda niti ško-
fa Gregorija, kateri bi bil apostol-
ski stolici dokazal, kako važna je
sveta liturgija za slovensko nara-
do in kako se z njo ni najmanj
ne ruši edinstvo cerkve Kristovo-
ve. Papež Aleksander II. je potrdil
storjeni sklep pod kaznijo iz-
občenja. Vsed teh naredb so se
sodaj vse cerkve v hrvaški Dalma-
ciji pozaprle, da se tako zares uga-
si narodna liturgija, in dosledno

so je nastavilo učenje v glagolici.
A hrvaški narod, kateri se je že
bil privadil domači službi božji, se
je upiral temu ravnanju; zato je
bilo lahko Ulu in Cenedi malo
pozneje povzročiti velik cerkveni
razpor v Dalmaciji. Da pa odstra-
ni in naredi mir, pošlje papež A-
leksander II. kardinala Janeza
kot svojega poslanika, kateri skli-
če zopet v Split cerkveni zbor l.
1064. Tu so bili sedaj kaznovani
oni uporniki z izobčenjem, a slo-
venska liturgija nanovo zabranje-
na. Vse zaključke splitskega cer-
kvenega zbora je naposled potrdil
tudi papež Gregor VII. (1073—
1085), kateri tudi češkemu vojvo-
di Vratislavu II. na njegovo pro-
šnjo ni dopustil porabe slovenske-
ga jezika v službi božji za celo
Češko.

Cerkveni poglavarji dalmatin-
ski so tedaj odpravljali porabo
slovenskega jezika v službi božji.
Čisto zatrli so ga v večjem delu
Hrvaške, a v celi deželi ga niso
mogli odpraviti. Dasi so bile hrva-
ške cerkve pozaprte ter se niso
voč v njih razlagali glasovi nara-
dnega jezika, vendarle je sloven-
ska liturgija od te dobe nekako
životala, dokler je zopet ni do-
pusila ona najvišja cerkvena ob-
last, pod katere okriljem se je bila
privikar pokazala svetu.

Slovenska liturgija obnovljena.
Kralj Krešimir je v onih cer-
kvenih preprih pustil cerkvi in
narodu vsjo svobodo v delovanju;
zato so pa nekateri Hrvati kljub
vsem prepovedim rabili slovenski
jezik v službi božji. A sedaj je
prišel čas, da je najvišja cerkve-
na oblast ta običaj zakonito po-
trdila.

Prvi, ki je prošil rimsko stolico,
da mu dovoli upotrebljavati v cer-
kvi slovenski jezik pisma glagoli-
škega, je bil senjski škof Filip v
sredi XIII. veka. Posvečen je bil
v Lyonu od papeža Inocenta IV.,
ki se je bil v Francosko umaknil
pred cesarjem Friderikom II. leta
1245. Škof Filip je naznanil leta
1246. papežu, da duhovniki senj-
ske škofije opravljajo službo bo-
žjo v slovenskem jeziku "s pisme-
ni Jeronimskimi", ter ga zaprosil,
da s svojo najvišjo oblastjo
odobri, kar se je tako tečajem ve-
kov ohranilo. Papež Inocent IV.
je uslišal prošnjo z zanimivim in
važnim pismom z dne 29. marca
leta 1248., pišeč Filipu, škofu
senjskemu:

"V prošnji si nam naznanil, da
je v Sloveniji (Selavonia) poseb-
no pismo, o katerem trde duhov-
niki iste dežele, da je inajo od sv.
Jeronima ter je upotrebljujejo pri
službi božji. Da boš torej ujem
enak in da posnemaš navado zem-
lje, v kateri si škof, zaprosil si od
nas dovoljenja, da obhašja božjo
službo po omenjenem pismu. Mi
torej, prepričani, da je jezik pod-
vržen stvari in ne stvar jeziku,
dovoljujemo ti z veljavo tega pi-
sma, česar so prošil, v onih krajih,
kjer se je po običaju ohranilo, kar
si opisal, da se le smisel po raz-
ličnosti pisma ne kazi. Dano v Ly-
onu dne 29. marca leta V." — t. j.
1248.

Da Filipom senjskim je papeža
prošil takega dovoljenja škof na
otoku Krku za benediktince v sa-
mostanu sv. Nikolaja v Omišlju.
Tudi on je dobil od Inocenta IV.
dne 26. prosinca 1252 pooblastilo:
"da smejo v slovenskih pismenih
po obredu rimske cerkve službo
božjo obhajati, kakor so oni in
njegovi predniki delati bili nava-
jeni."

Tudi pozneje so rimski papeži
potrjevali o raznih prilikah Hrva-
tom slovensko liturgijo. Tako je
n. pr. papež Urban VIII. s pismom
(breve) "Ecclesiae catholicae" dne
29. malega travna leta 1631. potrdil
nov glagoliški misal rimski ter
ga dal tiskati "v porabo in korist
onih Kristusovih vernikov, cerkva
itd., kjer se je doslej v omenje-
nem (slovenskem) jeziku služilo."
Isti papež Urban VIII. je po-
delil dominikancem v Senju odpus-
tek privilegovane oltarja vsa-
kikrat, kadar pevajo glagoliško
(slovensko) mašo pri oltarju pre-
čiste Device. Papež Inocent X. je
nadalje s pismom dne 22. svečana
leta 1648. odobril glagoliški bre-
vijar in isto tako papež Inocent
XI. leta 1688. brevijar v "sloven-
skem jeziku".

Papež Benedikt XIV. je v pis-
mu "Ex pastoralis munere" dne
25. vel. srpana l. 1754. "zvestumu
in pobožnemu narodu hrvaškemu"
potrdil vse, kar so bili prejnjši pa-
peži dovolili o porabi slovenske
liturgije, "kakor jo je skozi več
prešlih vekov ilirsko duhovništvo
verno ohranilo". A ker je zvedel
papež Benedikt XIV., da so neka-
teri narodni duhovniki smelo vča-
shi vlagali kako besedo ter nekaj
pri maši izgovarjali v ljudskem

Slovensko katoliško**podp. društvo****sveto Barbare****ZA ZEDINJENE DRŽAVE (SEVERNE AMERIKE)**
[Sedež: FOREST CITY, PA.]

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvaniji.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERNEK, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: LOUIS TAUCHAR, Box 835, Rock Springs, Wyo.
Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSEF ZALAR, 1094 North Chicago St., Joliet, Ill.

VERHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. MARTIN IVKO, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAO PODVARNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORNIC, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVČIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Lasker Ave., Cleveland, Ohio.

POŠTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBREŽAR, Box 72, East Mineral, Kans.
I. poročnik: MARTIN ŠTEFANČIČ, Box 78, Franklin, Kans.
II. poročnik: MIHAEL KLOPČIČ, 528 Davison Ave., M. F. D. 1, Green
field, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No 2, Box 114, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa.
II. upravnik: FAYEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopisni naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 707, Forest
City, Penna.

Družinske glasile: "GLAS NARODA"

jeziku, ukazal je v istem pismu
hrvaškim škofom: da kakor so
"rimski papeži budno in marljivo
skrbeli, da v službi božji vsak na-
rod pobožno čuva svoje zakonito
uvredne obrede in ohranja istega
jezika enakost", tako naj tudi
škofi "zabranjujejo, da se stari
jezik z domačimi izrazi ne izpre-
minja in ne popuša, ter naj se z
vso močjo trudijo, da napake, te-
kom časa nastale, iztrgijo".

Na to naredbo papeža Benedik-
ta XIV. se sklicuje tudi rimska
"Congregatio de propaganda fi-
de" z odlokom dne 29. kimovec l.
1804, namenjenim vsem škofom,
kjer je vladala slovenska liturgi-
ja. Opozorila je hrvaške škofo, da
"nekateri duhovniki "di rito slo-
vo" so začeli zamenjavati glago-
lice, ukazala jim, da naj pazijo,
da se ohrani eden običaj, kateri
je bil tako kor

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57, Brad dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS COSTELLO, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421—7th St., Joliet, Ill.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, štev. 1, Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Sreca Jezusa, štev. 2, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, št., od društva Slovenec, štev. 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebnih ali neuradnih pismih od strani članov se ne bo- de oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Njena Velika noč.

Spisal C. Golar.

Kje je velikončna radost in svetloba, ali pojejo zvonovi isto veličastno pesem veselja, v- stajenja in zmagovalja kakor druga leta?

Zalostna je bila Marjetica na Velikončno soboto in blede so bila njena lica, še vsa oročena od solz, ki so jih lile njene oči, vse zamaknjene v neznane kraje.

— Ali je to Velikanč, čas — zlate pomladi in znanje, ali ni vse sam veliki petek, vse en sam dan žalosti in nesreče? Bog je umrl, in moj dragi je umrl. Na vojski je bil ubit, in jaz, sirota, ne vem za njegov grob, da ga namočim s solzami. Z golimi rokami bi razkopala njegovo gomilo, da mu še enkrat pogledam v obraz, ki je zdaj — o gorje — smutno blede in strašno.

Zopet so prale solze Marjetice, zalostna lica in s črnim robcem si je brisala oči, in glasen in obu- pen je bil jok njene mrtve lju- beznj.

— Kaj si mislil, moj dragi, da si šel in me zapustil? O kako ne usmiljena je vojaka, kako trdi in huda! Kako rdeča gospa je vsa grozna in sobična. Kar vza- me, več ne vrne, ne smili se ji u- bogo, zapuščenost deklet, kateremu je zdaj — o gorje — smutno blede in strašno.

Sedela je v svoji kamri, raz- pušenih las, vila je roke in tugo- vala brez tolažbe.

— Zgodilo se mi je kakor Leo- nori: oh, naj še k meni priždi: moj najdražji! Ne bo me strah mrtvega jezdeca, temveč pojdem radostna k njemu na konja, da se mu naslonim, četudi na mrzlo sree, in pojedim z njim ne v po- ročno posteljo, temveč v tihi — mrtvaški hram, v tesno hišico, ki je narejena iz šest dlj in dljice dvojce.

Marjeta je ugasil luč in se spravila spat. Vse njene misli se bile pri njenem dragem, ki jo je bil zapustil že pred devetimi me- seci, da gre boj bojevat za dom in cesarja. Samo enkrat je dobile pismo od njega: lepo jo je po- zdravil in se pohvalil da je zdrav in čvrst ter da upa, da se zdrav povrne iz vojske.

Potem ni bilo več glasu od nje- ga, pač pa so pisali njegovi tova- riši, da so bili zraven, ko ga je zadela krogla v sree.

— Moj predragi Janko, zakaj si to storil? Ali veš, kako žalost si mi storil, in kako obupano je moje sree. O kako resnično govo- ri pesem:

O mati, mati preč je preč! Zgubljena sem, zgubljena! O smrt, o smrt ne čakaj več, da sem bila rojena!

Ugasni luč mi vekomaj, me groba noč in strah obdaj! Ni milosti pri Bogi, gorje siroti vbogi!

— Marjetica, dekliček moj, ali spiš? Ali ne poznaš svojega Jan- ka? ...

Marjetica je mislila, da nmrje. Kaj je to? ...

Sanje niso, Janko je ubit v vojski in zdaj stoji zunaj pred oknom in jo kliče. ...

— Ali je res prišel po njo, kakor po Leonoro mrtvi jezdec? —

S solzami in črno tugo v sreu je Marjetica zaspala. Vzemirjala so je divje sanje. Hodila je po bo- jišni in iskala svojega Janka ali najti ga ni mogla. In tedaj se je spomnila, da ga zato zaman išče, ker je globoko v zemlji. Vpraša- vala je vojake, kje je njegov — Jankov grob, a vsi so odgovarja- li, da Janko nima groba.

Zbudila se je, vsa potna in dr- getajoča po vsem telesu.

Zaspanjala je vdrguč, in takrat se ji je zdelo, da je prišel Janko po njo. Ni se ga bala, zakaj bil je zdrav in vesel ter ji pripove- doval, da bo kmalu vojske konec in potem bo njuna poroka.

— Ali kako bo najina poroka, saj si mrtve? — mu je dejala.

— Nikar ne verjemi, — ji je odgovoril in se smehljaj.

— Rajši me vzemi s seboj na konja in odvedi me s seboj v ti- hi, mirni grob, kjer naju ničesar več ne loči. Oh, Janko, vzemi me, ni me strah, rada bi umrla, da ne čutim več žalosti in bolečin.

Tisti trenotek je odprla oči in videla, da je sama. Temno je bilo vsenaokoli, ali moralo je že iti proti jutru, ker že so peli veliko- nočni zvonovi in oznanjevali dan Vstajenja.

Mirno ji je bilo sree, kakor da so ga ji sanje potolažile, in ve- dro in svetlo je bilo v glavi. Mi- silila je zopet na svojega mrtve- ga ženina, in spominjala se ga je s tiho bolečino in nekako sladko ji je bilo pri sreu, ko je sklenila, da mu hoče ostati zvesta in da ne bo nikdar objela drugega moža.

Zaprta je oči, ko zažvenketajo- ũpe na oknu. Prvi hip je mislila, da je veter, kar zapoje šipe vnovi- Marjetica se je sklonila pokone- in se ozrla proti oknu. Zunaj je opazila možko postavbo in bila je nejevoljna, da je niti zdaj ne pu- ste pri miru z njeno žalostjo.

Zopet so zavzele šipe, in za- šliskal se je klic:

— Marjetica, odpri!

Marjetice je mlo sree v prsih. Moj Bog, to je bil glas Jankov! Prav tako jo je klical prejšnje- čase, ko je hodil pod njeno okno po nagelj in rožmarin.

Ali kako naj bi prišel zdaj, ko je vendar že davno v tuji zem- lji? ...

— Ne, ne, to ni mogoče, da bi bil Janko, gotovo so samo san- je: zaspala sem, nevede kdaj, in le v sanjah je slišalo moje sree mihi glas.

Ali Marjetica ni utegnila da- lje premišljevat, zakaj zopet se je slišalo od okna:

— Marjetica, dekliček moj, ali spiš? Ali ne poznaš svojega Jan- ka? ...

Marjetica je mislila, da nmrje. Kaj je to? ...

Sanje niso, Janko je ubit v vojski in zdaj stoji zunaj pred oknom in jo kliče. ...

Silneje je zadonela šipa, in za- šliskal se je nestrpen glas:

— Marjetica! Tako dolgo se nisva videla, in še zdaj mi ne pu- stiš, da te vidim, svojo nevestica. Smrti sem gledal v obraz, bil sem ranjen, in zdaj sem te prišel obi- skat. Marjetica!

Planila je iz postelje in odprla okno. Zunaj je stal njen — Jan- ko!

— Ali si res ti, moj ljubi, paj- dražji, premili? In vsi so govo- rili, da si že mrtve. Janko, Jan- ko moj!

— Vidiš me, da sem zdrav in čvrst. Res me je ranila krogla, ali ozdravel sem in zdaj sem pri- šel domov za dva meseca. O — Marjetica, ne veš, kolikokrat sem mislil na te in kako težko sem čakal svidenja!

— Vidim, da si res! Oh, polju- bi me, naj čutim, da so gorke tvo- je ustnice. ...

Kako veličastno in nebeško le- po so peli velikončni zvonovi! Kakor zvenel vihar so se raz- livali pod zlatim soncem in po- mladnim nebom, plaval so ka- kor angelske melodije po jasnem zraku in odmevali sladko in milo Marjetici in Janku v mladih sreih. ...

Velikončna pesem.

Vaščanka.

Vozila sem se na svojo prvo službo. Jesen je bila, tista po- zna jesen, ko je vse nekam žalost- no in otožno.

Obhaki so komaj viseli na nebu, težki in temni, raztreseni v ve- likih gruclah. Cesta je bila slaba, posuta s kamenjem, blatna pone- kod, da so se udirala kolesa glo- boko v njo. Na obeh straneh so stale stare jablane, gole in praz- ne. Hladna sapa se je zaganjala vanje, otresale z njih zadnje list- je, nosila ga s seboj, plesala z njim visoko gori divje in strast- no in ga izpuščala naposled oma- ganega in razeežanega vsega na vlažna in blatna tla.

Domotožje se je oglašalo, iz- početka rahlo, potem glasneje in glasneje. In hitre misli so se po- dile v meni, komaj poklicane, že- ovržene in vmes se je pomešava- lo nestrpno pričakovanje, večje in silnejše od trenotika do trenot- ka.

A ko sem ušla pred seboj pe- ščice belih hišic, posejanih po mali ravni okoli prijazne cer- kvice, pozdravila sem jih z ra- dostjo v sreu in z željo, hoditi dolgo in srečno med temi belimi hišicami, po teh poljih in travni- kih, gozdovih in goricah.

Tovarišica me je sprejela vsa vesela:

— Odslej bova skupno delale izprehajale se, igrale klavir in gosli, čitale in v dolgih zimskih večerih posedale tu pri peči in se razgovarjale — seveda, če vas bo mikalo to enolično življenje ki ga živim jaz.

Hitro, le prehitro nama je po- tekal dan za dnem, večer za večerom.

Večkrat sem tihoma premišlje- vala njeno življenje in uvidevala sem čim dalje bolj, da ni vsakda- nje in da imajo ljudje prav, če jo imenujejo čudaka.

Mnogokrat je vstajala, ko je bilo sonce še onstran gora in je komaj porudevala medla zarja. Po gozdovih je tavalila in opazo- vala sem jo, ko se je vracala vsa utrujena, blatna od rose ali sla- ne, mokra od dežja ali snega.

Take dneve ni govorila navadno nič. Puščala me je mirno igrati, a sama je slonela pri mizi, opta z glavo na obe roki, sklonjena in izmučena kot sedemdesetletna starka.

Včasih sem čutila, da je odpr- la okno sredi noči in stala pri njem dolgo, posebno v nočeh, ko je divjal in razsajal zunaj vihar, ko se je bliskalo še daleč nekje, da se je žul le votel, dolg in za- tegnjen grom.

V večerih pa, ko se je razlivala po sobi mesečina, da so se plazi- le po stenah dolge in vitke sen- ce, ko je tožil in vriskal slavček v grmovju koncem vrta, je igrala po ure in ure klavir. In njeno i- granje je bilo kakor ihtenje zapu- ščene deve, kakor plač sirote, o- samljene, kakor hrepenenje prve ljubezni, kakor tiha prošnja, u- dana molitev, zdaj kakor besne- čji vetrovi, bučanje morskih va- lov. ...

Kolikokrat sem jo sklenila v- prašati, zakaj je tako nemirna, otožna, a vedno mi je zastala be- seda v grlu, zamrla na ustnih. — Sama ni govorila o tem nikdar.

Po dveh letih sem bila preme- ščena in poslovala se je od mene zelo presrečno.

— Rada sem te imela in resni- šno mi je žal, da odhajša. Imela si potrpljenje z menoj, s člove- kom, ki mu ni vrglo sonce v na- ročje niti perišča svojih zlatih, toplih žarkov.

Zasolilo se ji je oko, položila mi je tresočo roko okoli vratu in me poljubila rahlo in nežno kot poljubljati mati svoje spavajoče dete.

Se nekaj let sva si dopisovale, nič posebnega, vsakdanje, brez- pomembne dogodke, dokler ni sva vtilnila popolnoma. Le tako- le ob tihih večerih in nočeh brez spanja in sna so jo še srečavali moji spomini.

Na veliko začudenje me pova- bi nekoč k sebi.

Oči globoko udrtje, lica upala, ob sencih so ji siveli lasje. Čuti- la je moj pogled, sočutja, pomilo- vanja poln.

— Kaj ne, moje moči pešajo. In zdaj so mi ti brezsrčni ljudje odpovedali še hrano. Ničesar za- lega jim nisem storila, niti misli se jih niso doteknile, a sovražijo me. Da, še bical bi me radi, s tr- njem kronali, odeli me v sklrat- ni plašč in se mi posmehovali kot judje Kristusu. Zolea bi mi naj- brže niti piti ne dali. Brez sree so, brez usmiljenja in kri in znanj bližnjih sta jim slast in užitek. Pa saj pravijo, da se masčuje vsak greh, najmanjši celo, sam na se- bi in da masčevala niti klicati ne treba. Gostilne ni tu, drugje tudi ničesar ne dobim in kuhati si moram sama. Nisem vajena imeti teh skrbi, preveč imam o- praviť sama s seboj. Se ko sem bila otrok, je spoznala mati, da ne bom nikdar za gospodinjstvo. Sestre so se igrale z lončki in piskerčki, kuhale juho in priku- he, gnetle testo iz peska in ilovi- ce, a jaz sem čepela v kotu kje, pogovarjala se z lastnimi misli- mi, s princinjinami ču- dovitih pravljic.

zeleno, pošita z zlatom, so se svetlikala v zahajajočem solncu, poznavali so zvončki, pritrkava- li so zvonovi. ...

Aleluja, aleluja! Krist je v- stal!

— Čuješ, kako odmeva danes od holma do holma, iz doline v dolino velikončna pesem? Goz- dovi jo šepetajo v svojih vrhovih, valovi v potokih jo šumljajo, — žvrgole jo ptice v vejah in po- navljajo jo s sklenjenimi rokami žene in otroci, može in stari. ...

Vsa zemlja je polna te pesmi. In tu v sobi jo je polno, da se odbija od sten, od sleserne reči, da jo je polna duša moja, saj — veruje v njo, v velikončno pe- sem. ...

In vracala sem se domov, no- seč v prsih njeno nemirno življe- nje, hraneč ga skrbno in zvesto kot dragocen spominkec z dolge romarske poti — in tudi mene je spremljala velikončna pe- sem. ...

— Oči globoko udrtje, lica upala, ob sencih so ji siveli lasje. Čuti- la je moj pogled, sočutja, pomilo- vanja poln.

— Kaj ne, moje moči pešajo. In zdaj so mi ti brezsrčni ljudje odpovedali še hrano. Ničesar za- lega jim nisem storila, niti misli se jih niso doteknile, a sovražijo me. Da, še bical bi me radi, s tr- njem kronali, odeli me v sklrat- ni plašč in se mi posmehovali kot judje Kristusu. Zolea bi mi naj- brže niti piti ne dali. Brez sree so, brez usmiljenja in kri in znanj bližnjih sta jim slast in užitek. Pa saj pravijo, da se masčuje vsak greh, najmanjši celo, sam na se- bi in da masčevala niti klicati ne treba. Gostilne ni tu, drugje tudi ničesar ne dobim in kuhati si moram sama. Nisem vajena imeti teh skrbi, preveč imam o- praviť sama s seboj. Se ko sem bila otrok, je spoznala mati, da ne bom nikdar za gospodinjstvo. Sestre so se igrale z lončki in piskerčki, kuhale juho in priku- he, gnetle testo iz peska in ilovi- ce, a jaz sem čepela v kotu kje, pogovarjala se z lastnimi misli- mi, s princinjinami ču- dovitih pravljic.

Vse življenje sem živela v — svojem svetu, neumljivem dru- gim, umljivem niti sebi. Propri- čana sem, da ste s teboj vred mi- slili, da me onesrečijo ljubezen, davna, pozabljena nikdar. Ne! Bil je to je dogodek, kratak in skromen. Šel je mimo mene, ka- kor stoji in tisoči drugi in zapu- stil je le sled, vidno komaj, eva- ko oni v trdo zamrznjenem sne- gu.

Morje razburkanih nasprotij je bila moja duša, velika, da bi zajela vesoljni svet, majhna, ne- znatna drugič kot atom na zem- lji. Polna je bila včasih brezme- nega hrepenenja po nečem viso- kem, nedosežnem, želja polna po neznatem, se neporojenem. Vča- sih je bila zopet praznosta v nji, da me je bilo stran pred njo, da sem bezala pred njenimi začre- mi očmi naprej, vedno naprej, — kamorkoli.

Voljo, silo in upor sem čutila v nji danes, jutri je omagala pod bremenom, ki ga ni bilo — nikjer. Iskala sem, česar nisem niti izgubila, niti kdaj imela. — Zvezde sem mislila trgati z neba, predstavljati gore, sipati po svetu zlato s polnima rokama kot svet- lje zdaj pomlad svoje prvo evet- je, a niti na um mi ni prišlo, da tega ne morem.

Pa sem si beležila vsak dan po- sebe vse vtise, vsa čustva, da bi videla enkrat pred seboj razga- ljeno samo sebe. A ni šlo! Kadar sem pogledala nazaj na popisan list, vpil je, vsaka beseda je vpi- la:

— Laž, laž je to danes, kar je bilo večeraj morda resnica!

In naravnost zakopala sem se v knjigo. Ne zato, da bi se nasla- njela na dejanjih, pričakovala nestrpno konec, zato, da sem is- kala duše pisateljeve. A glej, v omaro sem zaklenila vse te knji- ge.

— Tudi vi lažete, lažete sami sebi. Z lepimi, izbranimi beseda- mi hočete prepričati druge, ker sami nimate prepričanja!

Da, da, laž je naše življenje in življenje naše je te laž, podla — ostudna laž!

Vidiš, tako razdvojena je bila moja duša, zato je bila uganka drugim, uganka meni, dolga od mladosti do danes, zapletena, ne- rešena do smrti.

Razvnela se je, da ji je lice na- rahlo zarudelo in potegnila je z blede, košeno roko preko pro- zornega čela, kakor bi hotela pre- pediti vse otožne misli.

Zdajci so zapeli veličastno zvo- novi, oznanjajoč vstajenje Gos- podovo.

Stopila je k oknu, postavila med hišice in cikanke dve sveči. Prihajala je procesija, vi- la se počasnó med njivami in travniki. Bandera, bela, rdeča in

zeleno, pošita z zlatom, so se svetlikala v zahajajočem solncu, poznavali so zvončki, pritrkava- li so zvonovi. ...

Aleluja, aleluja! Krist je v- stal!

— Čuješ, kako odmeva danes od holma do holma, iz doline v dolino velikončna pesem? Goz- dovi jo šepetajo v svojih vrhovih, valovi v potokih jo šumljajo, — žvrgole jo ptice v vejah in po- navljajo jo s sklenjenimi rokami žene in otroci, može in stari. ...

Vsa zemlja je polna te pesmi. In tu v sobi jo je polno, da se odbija od sten, od sleserne reči, da jo je polna duša moja, saj — veruje v njo, v velikončno pe- sem. ...

In vracala sem se domov, no- seč v prsih njeno nemirno življe- nje, hraneč ga skrbno in zvesto kot dragocen spominkec z dolge romarske poti — in tudi mene je spremljala velikončna pe- sem. ...

Baterija iz kamenja.

NOVELA.

(Nadaljevanje.)

— Dobro si del, oče Benedikt! — je šepetal Lorenzo. — Pot k slavi vede črez mrlice, in niti lastne krvi se ne smemo strahiti. — In Loren- zo se ne straši! Žrtvuje vse za sla- vo Italije in za slavo imena Bati- sti. Uboga Nežika!

Lorenzo je stopil, da bi šel v hi- šo, kar se je v tem srečal s poro- čnikom. Moža sta stala iznenadena proti sebi. Karol je dejal, spameto- vavši se: — Vi ste signore Lorenzo? Bil sem vznemirjen vsled vaše od- stotnosti. Grem pregledat straže in se prepričati, ali je pri mojih lju- deh vse v redu!

— Spremit vas, gospod poro- čnik!

— Pojdite! — je odgovoril Karol, in Lorenzo se je obrnil, da bi ga dovedel k vojakom.

V.

Drugega dne zarana je klical zvonce vaščane k molitvi. Tužno, kakor bi zvonil mrliču, je donel s starega stolpa, dočim so se z zastr- tega neba valili potoki voda, — težke solze.

Prostor ob vasi je bil podoben jedinemu jezeru, poti so se izpre- menile v bistrice, tako da je bilo težko priti naprej. In vendar so hiteli z vseh strani sela vaščani k cerkvi.

— Kakšna slavnost je danes? — je vprašal poročnik svojega gospe- darja, pokazujoč na moze, gredoče k cerkvi.

— Molitve za brzi konec vojne, je mrko odgovoril Lorenzo.

— "Daj Bog", sta šepetala Karol in Nežika z enim dihom —

Po skončani molitvi so se vašča- ni zgrnili v mali sakristiji okoli duhovnika.

— Ne morejo oditi, je pravil Lo- renzo očetu Benediktu. — Pot okoli treh križev je nevarna celo ob le- pen vremenu. Zdaj iti, bi bila blaznost. Poročnik se je odločil o- stati tu, dokler se ne izjasni!

— Je jih trideset, imajo dobro o- rožje in so hrabri moške! Ali mo- reno iti nad nje?

— Ali pozabljaš, da hočem varo- vati vašo kri? Deset moč pojde k trem križem in napravi tam kame- ne baterije. In kadar vojaki zve- čer odrinejo, daste jim zanesljive- ga vodnika, da ne zablodijo!

— Oče Benedikt! Ta mladi mož, ki vede vojake, je plemenit človek. Ali mora umreti?

— Nobene slabosti, Lorenzo Bati- sti! Eden sovražnik maren. Izpusti- ti ga, bi bil zločin. Ali hočeš poče- ti svoje delo z izdajo na naši sveti- stvari?

Po kratkem času so opustili va- ščani cerkev in deset njih si je od- bralo pot h Cortini d' Ampezzo.

Celi dan so lili potoki voda iz o- blakov. Vojaki, zbrani pod nadzo- rom poročnikom, so se priprav- ljali, da bi odrinili, kakor hitro bo možno, na pot. Razpravljali so o prigradah poslednjih dneh, pope- vali svoje narodne pesmi, spomi- njajoče daljnje očine, čedili oblo- ki in orožje ter se veselo šalili. Ne- sluteci, da se jim v skalah pri treh križih pripravljala hladen grob.

Nežika Batisti je sedela v svoji čumnat, zatopljena v mučne mi- sli, kadar je vstopil njen brat. So- čutno je pogledal nanjo in že se napravljaj k odhodu, ne hoteč je motiti v žalosti. Saj je vedel, da nima za njo utehe. V tem se je Nežika obrnila in, videč ga, je vstala in šla k njemu.

— Nebo se jasni, brat", je pravi- la, položivši mu roko na rame. — "Solnce je že zapadlo, a nočjo bo

svetil mesec. Poročnik Oliva odide za uro s svopimi vojaki!"

— Vem, to. Nežika! Odide, da bi se za nekoliko dni morda vrnil kot naš sovražnik!"

— Poročnik Oliva se ne vrne!"

— Kako to? Bilo bi možno? On opusti svoj prapor?"

— Nikoli, Lorenzo! Oliva je mož dolžnost, in ta mu veleva, da bi vztrajal. Ali pri teh križih preži nanj izdaja. Ne vem, kaj je, ali pravi se temu "kamena baterija!"

— Nesrečnica, ti veš —?

Prijatelj perutnine.

Spisal Rado Murnik.

"Ujhu! Živio dopust!" se je veselil Janez Tratar, gospod Morove stotnije vzorni trobentač, meglenega septembrskega jutra na dvorišču dolenjstajerskega ošanca in zapel po napevu vojaške budnice: "Vstan' te, fantje, saj je že beli, beli dan!" — Danes sem vam zadnjikrat trobental jutranjo pesem! Primaruha, saj sem že dosti lažil okoli, dnevi kaprol pa še več, da sva zbudila kompanijo, ki je razkropljena na vse strani po hribih. Samo še danes ga bomo markirali, potem pa pojdemo domov, domov! U-ju-juhu!"

Dasi niso pri polku pogrešali krepkoudnih korenjakov, se vendar s Tratarjem ne bi mogli neriti izlepa nihče. Mišice orjaškega moža so bile kakor jeklene in težko naloženi nahrbtniki je nosil tako lahka, kakor prazno skatljico za užigalice. Velezpreminjavi obraz mu je bil širok, staričav, in kadar so mu jelo igrati mišice na njem, je sililo vsakogar na smeh. Tratar pa ni bil krepak samo na telesu, ampak tudi na duhu. Bil je biser svojega poklica, navihani, segav, lahkomišeln, vedno razposajen — kakor poprek godei. Po leg vojaških signalov je znal trobiti tudi marsikaj izvirnega. Uglasbil je lepo vrsto krasnih davorij, tako: veselo menažno koručenico, poskočno koručenico za plačilni dan in za dirko v kantino, genljivo žalostinko za raport in dolgočasni zapor v vojašnici, presunljivo postno ali lačno, večerno koručenico, pa še drugih takih nekaj. Mnogostranski umetnik je znal pa tudi izborna na harmoniko in orglice.

Iz velikega senjaka so prihajali vojaki, še vsi pospani in trudni od silnih naporov velikih cesarskih vaj; večeraj so bili preganjali sovražnika od prvega zora skorajda do mraka, korakali še dolgo do prenočišča in kuhali menaže šele ob desetih zvečer. Otresali so si bilke in latovje s pomečkane, potlačane oprave in kap, mazali škornje, se ščetali, se umivali pri koritu, stoji pili kadečo se kavo. Mimo njih je hitel s svojimi knjižurami in dragocenimi rokopi mi mozojasti gospod računski narednik Hudournik, stotnije skrbna mati. Mudilo se mu je k stotniku.

"Še, danes, potem pa adijo, trobenta, ljubica moja!" je vzkliknil Tratar iznova. "Bogve, kdo bo odšel trobil nate in ti pihal na dušo! In ti, cesarska suknja, adijo, le cela ostani! Bogve, kdo se bo odšel v tebi potil mili domovini na čast in slavo! Jaz pa pojdem na Gorenjsko... Jutri bom že doma! Pozdravljen sedem-najsti! Serbus!"

"Ma bodi ga tiho!" ga je zdaj-ei nahrnil Giovanni Cociancich, prostak-tretjeletnik. Skodoželjno je zamajal, namrdnil nos in kimal: "Odil ga boš tudi se na orožne vaje, udiča prekleta!"

Cociancich je bil dičen "patrioto" iz Trsta. Oče mu je bil Slovence, mati pa Italijanka. Bil je suh, šibek dolgin s kodravimi črnimi lasmi, sanjavimi in zaeno h navskimi očmi. Ogledani žoltavi obraz, kakor izklesan iz pokvarjenega umazanega parmezana, je kazal same ohable poteze. Na prstih je prenašal več debelih prstanov od pristne medu.

"Tvoja nič ne velja, kremža laška!" je ugovarjal Tratar. "Lej, ti si kaj neumen! Kaj tistih par dni! To me nič ne skrbi. Pa saj tudi ti ne boš imel nobenega priholjaka!"

"Ma ne govori, no, kmet!" je zabavljaj Cociancich, zazelah in vzdignil kazalec.

"Kaj?" se je ujezil Tratar in se široko razkoračil pred kodrolasecem. "Kmet? Ali je to kaj tako slabega? Veš kaj, če ne bi bil ti tak mla Jera kilava, bi te ubral za tvoj goltance, za tisti suhi, in bi ti s pestjo kaj zapisal za ušesa! In pol vie bi mi Bog odpustil, pa še kakšen greh povrh! Baba babasta, nisi vreden, da nosiš hlače! Jaz sem pa fant od fare in najboljši trobec, kar jih je le kdaj poslušal naš sedemnajsti in jih še bo!"

"Ma molči, canaglia! Kaj si ga boš govoril s takega gospoda, kakor sem ga ješ!" se je ujedal Cociancich in se hvastavo potrkal po prsih.

"O lakota uboga, ali ne boš hitro nehla delati greh in dražiti poštenega Slovence! Treba te bo izkadtiti po tvojih debelih lažeh, hui! Taki gospodje, kakršen si ti, taki hodijo pri nas z malhami od hiše do hiše, makako!"

Vojaki so se zagrohotali. Cociancich pa je hotel sedem prstov kvišku in hrestal: "V Trstu ješ ga imam iso, ga imam sedem konje, eecelo... Ješ sem ga diakar, ma ti si ga lapeči!"

"Dete vendar, sedem konj!" se mu je rogal Tratar in zaploskal z rokama. "Viž no! Za tistih tvojih sedem kljus težaskih ti ne dam nobenih sedem gorenjskih koz! Ti mi že ne potlačiš besede!"

"Ješ si ga jem vsak dan mešo, piške, globe! E!"

"Mhm, polento in včasih kakšnega vrabca", se je norčeval trobec. "Saj snedeni Lah vse polovi in pohrusta, kar je le količkaj ptiču podobno, vse, še celo uboge lastovke! Tako so mi pravili moj oča, ki so bili več let na Laskem."

Zopet so se smejali fantje Cociancichu.

On pa je naredil figo in živahno pomigal s palecem med kazalcem in srednjakom, rekoč: "Pridi ga v Trst no! Ga boš, itro videl udiča prekleta!"

"Kaj še! V Trst me pa ne bo! Kaj bi hodil tja po polento, ko imam na Kranjskem toliko klobas! Zgaga te peči vse žive dni samoga tankaj! Meni se bo pa dobro godilo doma na planincah! Živio!"

Suhi Italijan je zamrmral debelo kletev in odšel. Tratar pa je jel židane volje oponašati razno-tere živali: rezgetal je kakor žebec, mukal po kravje, krulil po pujsje, meketal, lajal, mijavkal, regljal. Naposled je zakrilil z rokama kakor kokot s perutnicami in zapel "kikiriki!" tako varavoprirodno, kakor rojen petelin. Za skednjem mu je takoj odgovoril premočeni domači petelin.

Tovariši so na glas odobravalij njegovo predstavo. Tratar pa je naglo zlezal na svišli, ker je pogrešal svoj žepni robec. Našel ga je takoj poleg svojega ležišča na senu. Tedaj je zagledal ob zidu velikanskega pajka, ki se je nihal na tanki niti. Prijazno je pozdravil živalco in se ji lepo zahvalil. Čes, da mu je prinesla srečo. Nato je malec pogledal skozi opraseno omrežje okence in zazrl zdolaj na sadnem vrtu prijatelja Cociancichu.

Patrioto se je oprezno oziral naokoli in se plazil proti mlademu petelinu, ki je bil menda šele komaj začel uživati medene tedne srečne kurje ljubezni. Cociancich se mu je bližal prav počasi in mu pomajal drobtin. Zdajci pa ga je ugrabil in mu zavihtel vrh. Zopet je previdno pogledal naokrog, potem pa naglo pobasal petelinčka v telečnjak.

"Le čakaj, gospod Lah!" se je mizal Tratar na tihem. "Zdaj vsaj vemo, kako si boljše menaže! Kradeš kurecino, kradeš, primaruha, potem se pa bahaš z gosposkimi pojedinami! Le to bi razvedel, kje in kako si ga danes daš peči ali celo ocvreti! Saj osolim ti ga za jaz, osolim in zasolim, pa še prav pošteno!"

Izza ogla se je pojavil narednik Apis, stotnije modri oča. Vojaki so si oprli telečnjake, sklepali sklepance na usnjatih prepasnikih, stopili v red in odkorakali s hribovja dol, da se združijo s stotnijo, z bataljonom in polkom. To je trajalo precej dolgo, ker se bili razdelki poraztreseni daleč naokrog po gričih in holmih.

Potem so sedemnajstovci krenili dalje. Izdailo se je; jutranja megla se je gostila in se prelivala v sivobelkasto jezero. Čez pol drugo uro so se ustavili kraj gozda, koder se je pot bližala veliki cesti. Ondukaj so morali čakati, da so prišli mimo drugi oddelki mnogobrojne vojske.

Dolgo so poslušali enakomerne korake pešcev. Stotnija se je vrstila za stotnijo, polk za polkom. Kakor valove modre reke so se dvigale in nizale vojaške kape. Zdajpazdaj so korakajoče vrste postale in se stisnile v stran in mimo so pridirjali ošabni dragoneci, ulanci v gostem oblaku prahu. Pridirjala je artilerija, vojna kraljica, in tla so se stresala pod težkimi vozovi in topovi. Za njimi so se prikazali urni sivi streli.

Naposled je bila pot zopet prosta. Čakajoči pešaki so se vzdignili in korakali za dolgo pisano kape po prašni cesti. Po travnikih in poljih se je kuhala še vedno gosta megla. V njo je izginjalo na desno in levo krdele za krdelem. Oddaleč so slišali zamolklo gmenje topov in lagan prasket pušek. Umaknili so se z nasajenimi bodali in smrekov gozd in tiho zasedli najboljše zasede za grmovjem vzdolj roba. Nekateri so klečali za debelimi debli, drugi so ležali v jamah in za skalami.

Gospod Mora, stotnije hrabri poglavar, je pozorno gledal in le še gledal skozi daljnogled. Resno

se je držal mož in temno: vsekar je pričakoval nevarno mesarsko klanje.

"Pa so res čudni ti manevri!" je razglabal Tratar. "Čisto nič ne vem, odkod smo prišli in kam silimo. Sovražniki streljajo na nas — da se jim le ljubi! — mi se jim pa skrivamo in čakamo, da bi jim mogli do živega. Sovražnik bi rad nas, mi pa sovražnika! To je vsa učenost, vsa modrost! Ali je zato res treba toliko generalov! Oh, če bi jim zdaj-le trikrat odrobil, kako grdo bi bil potem zaprt!"

Stotnik Mora je lažil od roja do roja in popravljal zdaj to, zdaj ono, dasi je bila stotnija razpostavljena in skrita popolnoma dobro.

"Da mi ne bo nihče klečal na levi strani drevesa, kakor večeraj tisti tepec, tisti Cociancich! Pazite, Cociancich, sicer ne pojedete danes na dopust! To vam rečem! Korporal, glejte, da mi Cociancich ne zaspi, če ne, vaju dam zapreti obadva!"

Nepremično so ležali pešaki v rosin travi in pod mokrim grmovjem, ki je iz njega še puhtel topli dih poletne noči. Vse je mirovalo po gošči kakor v tajinstvenem mladopolnem svetilu. Vzduh je prepaljala trpka, grenka vonjava smrečja in igličevja in gozdnih zeli in bilj. Megla se je poslavljala, tajala, ginila. Tam v daljavi so rumenela polja, še ne poteptana, stali gozdički kakor temnozelni zidovi; blesteli so jim vrhovi in rdeli v svitu mladega solca in nekaj svečanega je trepetalo nad njimi. Se je preplavljala dolina jutranji vonj in hlad, toda že so čutili vojski bližino vročega dneva.

Tratar, stotnije vzorni trobentač, se je lagodno iztegoval v visoki, gosti praproti in mislil misli izborne:

"Hm, tako-le korajžno se skrivamo nemarnemu sovražniku in se ne smemo ganiti! Tam-le je pa polno zrelih robdnic! Le čemu strežemo drugim po življenju! Mar bi nabirali koristnih gob in robdnic! Ali bi jih pridelali! Koliko bi prihranili pri menaži! Sovražniku bi pa želeli dolgo življenje, veliko srečo in pa trdno zdravje! Oh, če bi odpravili vse vaje, straže in vsako kazen, bi clovek nekoliko rajši izonegavil tista tri leta!"

Podjeten polž se je vzdignil na dolgo in težavno pot preko velike gobe v daljne tuje kraje. Pribrenčala je gosposka muha z zlatim trebulom in koketuzala s pisanim merljem.

"Muha, muha, nikar ne glej metulja!" jo je svaril Tratar tiho. "Metulj je hud pijanec! Lep je res, kakor bi ga vzel iz škatljice, ampak že na vse zgodaj je pijan evetličnega mošta. Povsodi ostaja dolžan in pije na posodo, dokler se ne zvrne kam v mah. Rajša vzemi polža tam-le. On ima nezadovoljeno, lepo pobeljeno hišo, zavarovano proti ognju in potresi. Lej, moder mož je, ni nagle jeze, boš dobro preskrbljena... Oho, pikapolonica! Kam pa že ti hitiš, tako visoko izpodrežana? Zalo suknjico imaš od najboljšega blaga! Pa si res brhka... In ti, čiriček, kaj gledaš tako plašno iz luknjice? Še bojiš, da te ne bi potrdili za tri leta k vojaški godbi!"

Solnce se je dvigalo više in više, udov se je lotevala prijetna utrujenost. Tratar je nehoti pogledal po Italijanu, če ni zaspal. In res: Cociancich je dremal! Počasi ga je Tratar pohezal s puško. Cociancich se je zdrznil in zapuhal kakor jezen maček.

"Ps-s-st!" mu je šepetal Tratar. "Zdaj se ne spodobi spati, ko je vojna! Doma bi bil ostal, pa bi bilo!"

Zopet je bilo tiho vse naokoli. Naenkrat so zatopotala konjska kopita; nagli udari so se bližali po poti mimo zasedenega gozda. "Cesar! Cesar!" je šlo od ust do ust.

(Konec prihodnjič.)

Iščem brata JOŽEFA GORNIK in prijatelja RUDOLFA BECAJ. Oba sta iz Grahovega pri Cirknici. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za nju naslov, da mi ga javi, ali naj se sama oglašita. — John Gornik, c/o Porter Harney, R. 1. Marshfield, Wis. (17-19-4)

PREKLIC.

Mi spodaj podpisani preklecujemo, ker smo gospoda Baznika in njegovo soprogo pripravili ob do bro ime, kar obžalujemo in vsi trije s svojim lastnoročnim podpisom potrjujemo, da je vse laž in neresnično, kar smo govorili o njem in njegovi soprogi.

Fr. Papež, M. Plut, V. Telatko. 3611 E. 81. St., Cleveland, Ohio. (18-20-4)

Cigarete CAMELS so nove ter poživljajoče za vaš okus, ker so narejene iz mešanice najboljšega turškega in izbranega domačega tobaka. Tako mehke so, da se vam bodo takoj priljubile. Primerjajte njihov okus in užitek s katerokoli cigareto po katerikoli ceni

Camel

CIGARETTES

ne morete gristi vašega jezika ali vas dražiti v grlu, četudi jih mnogo pokadite. Če kadite Camels, ne gledate na kupone ali darila, ker sami spoznate takoj, da je vrednost v cigaretah. Delite zadovoljstvo kadilcev po celi deželi s tem, da danes pokadite nekaj Camels. 20 za 10c.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO., Winston-Salem, N. C.

VABILO

na

PLESNO VESELICO,

ki jo priredi dr. SV. BARBARE post. št. 77 v soboto 29. aprila 1916 v novi kompanijski dvorani na Andree, Pa.

Pričetek točno ob 6. uri zvečer. Tempotom uljudno vabimo vsa društva iz okolice ter posamezne rojake in rojakinje, da nas s svojim obiskom mnogobrojno počastijo. V enakih slučajih bomo tudi mi vedno in povsod na razpolago.

Vstopnina je \$1.00 za moške, Gospe in dekleta so vstopnino proste. Za fino postrežbo, sveže pivo in prigrizek bo skrbel odbor.

Torej pridite vsi, ki ljubite zabavo, katere ne bo manjkalo. Posebno peselželjni fantje naj pripeljejo svoja dekleta. Prijatelje, kateri ljubijo lepo petje, bodo zabavali naši čvrsti peveci, prijatelje godbe bo pa kratkočasil naš rojak Alojzij Derčar.

Na veselo svidenje v soboto 29. aprila! Odbor. Pri zadnji seji društva se je tudi sklenilo, da vsak član plača en dolar kazni, ki se ne udeleži veselice, kar velja za člane, ki bivajo v postojnem okrožju; izven postojnega okrožja plačajo pa le 50c v prid blaginje.

S sobratiskim pozdravom Fr. Medvešek, dr. blagajnik. (19-20-4)

NA PRODAJ

dobro urejeni saloon in boarding-house; tudi je zraven prostor za grocery store ali pa kakšno drugo obrt. Saloon je prost od pivovarne, zato dotičnik prodaja pivo kakršno sam hoče. Proda se pod zelo ugodnimi pogoji.

J. M., 208-10 Reed St., Milwaukee, Wis. (19-21-4)

Iščeva svojega brata JANEZA VERTNIK. Doga je iz vasi Lahoviče, fara Cerklje na Gorenjskem. Pred enim letom je bival v Omahi, Neb. Prosvita cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga nama naznani, ali naj se pa sam javi, ker sporočiti mu imava nekaj važnega iz stare domovine. — Joe in Math. Vertnik, Box 956, Ely, Minn. (17-22-4)

Kje je ANTON ROSTOHAR? Pred 2½ letom je prišel v Zednjene države in dne 16. junija je šel na Herminie, Pa. Doga je iz Podkladja pri Sevnici. Poročati mu imam nekaj važnega, zato prosim cenjene rojake, da mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam javi. — Anthony Zajec, Box 191, Frederickstown Pa. (17-19-4)

IŠČEMO DELAVCE.

Delavnik 6, 8 in 10 ur, plača od \$2.00 do \$4.00, povprečna plača okrog \$3.00. Posebej 10% priboljška za regularno mesečno sodelo vanje. Samo stalni delavci naj vprašajo. Velika slovenska naselbina v Sheboygan.

Kohler Co., Sheboygan, Wis. (11-26-4)

PIŠITE

nam za pojasnila o zemlji v Langlade C. Našo zemljo se zamore še vedno kupiti po nizki ceni in na lahka plačila.

Jos. Duchae & Sons, (Ustanov. l. 1885.) Antigo, Wis. Išče se agent! (4-20-4)

EDINI SLOVENSKI SALOON

v Duluth, Minn.

Rojakom Slovenceem naznanjam, da se nahaja moj SALOON pol bloka od Union postaje na desni strani W. Michigan St. šte. 419. Za obilen posest se pripravljamo. JOS. SCHARABON.

V ZALOZI imamo še nekaj SLOVENSKO-AMERIŠKIH

KOLEDARJEV

za leto 1916.

Da je bil letošnji Koledar res nekaj posebnega, je razvidno iz tega, ker smo ga morali dvakrat tiskati in nam je že druga zaloga skoraj popolnoma pošla. V Koledarju je preko trideset krasnih slik, razni zanimivi članki, lepe povesti in poljudno pisane znastvene razprave. Naročite ga takoj, da ne bo prepozno! Stane s poštnino vred 35 centov.

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York City

POZOR ROJAKI!

Najuspešnije mazilo za tenake lase, kakor tudi za moške brke in brado. Od tega mazila zrastejo v šest tednih krasni gosti in dolgi lasje kakor tudi moškim krasni brki. Brado to ne bodo odpravili in ocvili. Revmatizem, kostni ali trganje v rokah, zopih in vrtin, v osemih dneh popolnoma odpravijo, rane, opekline, hule, čure, krasne in grinta, potne noge, kurje očesa, ozobilne v par dneh popolnoma odstranijo. Kdor bi svoje zdravlila brez uspeha rabil mo jencim za \$5.00. Pišite takoj po enili, knjižico in žepni koledar in pošljite 4 cente v menahi za poštnino.

JACOB WAHÖLD,

1092 E. 64. St., Cleveland, O.

Odgovori

onim, ki so kupili delnice Sunbeam Motion Picture Corporation in onim, ki jih nameravajo še kupiti.

Odkar se priobčujejo oglasi od Sunbeam Motion Picture Corporation je naša pisarna preobložena z naročili in pismi. Mi sicer skušamo odgovoriti vsakemu, toda upoštevajoč veliko uprašanj enega in istega smisla, odgovorimo na iste tukaj javno.

1.

Naslov Mizzi Hajos je 220 West 42nd Street, New York, kjer je newyorski glavni urad od Sunbeam Motion Picture Corporation. Ona bo prejela vaše pismo, če ga naslovite takole: "Mizzi" New York, N. Y. Ne pozabite, da je ona najpopularnejša igralka sedaj v New Yorku.

2.

Posljite svojo naročnino clevelandskemu glavnemu uradu, ker glavni agenti te družbe so tu nastanjeni. Vi dobite svoje delnice iz clevelandskega urada, 426 Leader Building, Cleveland, O.

3.

Vi ste ravnotako dobrodošli, ako kupite pet delnic, kakor če bi jih kupili sto. Mi ne prodamo več kot sto delnic, ker nas smoter je "po nekaj delnic za mnogo ljudi in ne po veliko delnic za nekaj ljudi".

4.

Delničarji razdele dobicek od Sunbeam Corporation sorazmerno po številu. Ako imate dvajset delnic, potem bodeite samoumevno dobili štirikrat toliko, kot drugi, ki imajo pet delnic.

5.

Mi ne prodajamo delnic na obroke. Kupite kolikor jih morete za gotov denar.

6.

Žene in dekleta zamorejo kupiti delnice ravnotako kot moške. Mož in žena zamoreta kupiti na oba svoja imena skupaj ali vsak za se.

Izrežita kupon spodaj in izpolnite ga takoj. Money order poslojete lahko v navadnem pismu. Če pa pošljete gotov denar, potem pa registrirajte pismo.

Knight and Company
fiskalni agenti.

SUNBEAM MOTION PICTURE CORPORATION
426 S. Leader Building
Cleveland, Ohio.

Priloženo najdetes s tem svoto.....dolarjev, za.....delnice osnovnega kapitala "Sunbeam Motion Picture Corporation".

Posljite money order ali pa gotov denar v priporočenem pismu

Ime.....

Mesto in država.....

Naslov.....

Posljite svoje naročilo naši clevelandski podružnici. Dobili bodeite delnice takoj, ko dobimo denar.

\$25.00 kupi	5 delnic
\$50.00 kupi	10 delnic
\$100.00 kupi	20 delnic
\$250.00 kupi	50 delnic
\$500.00 kupi	100 delnic

